THE HEBREW JOURNAL

דער אידישער זשורנאל

A JEWISH CANADIAN DAILY

CIRCULATED OVER CANADA AND ABROAD

א נאציאנאל־אידישע צייטונג פאר אידישע און קענדע־דער ענינים בפרט און פאר אלגעמיינע בכלל, און וועלכע איז אנ־ערקענט איבעראל אלס אזעלכע. —

Vol. 1, No. 972 | Toronto, Wednesday May 17th, 1916 | י"ד אייר, פרשה, בחקותי, תרע"ו. | מיטוואך, מאי, דער 17־טער, 1916. | PRICE : ONE CENT

A. S. Freidus
c/o The New York Public Library
476 Fifth Ave
NEW YORK CITY

א פערטעל מיליאן אידען ביי שלום עליכם'ס לויה

(ספעציעל צום "אידישען - זשורנאל")

ניויארק מאי 16

א לויה וואס ניויארק האט אך קיין מאהל אזעלכעס ניט געזעהן, אזוי פיעל מענשען מיט אראבנעלאזטע קעפ, דאס אין נעוועזען שלום עליכם'ס לויה.

מען האט נערענקט, אז העכסטענס פופציג טויזענד מענשען וועלען זיך אין דער לויה בעטהייליגען, ווייל דער מאנ איז געוועזען א רענענדיגער, און דאן איז עס דאך מאנטאנ, - אן ארבייטס - טאג

אבער מעהר ווי א פערטעל מיליאן מענשען זענען נעקומען צוטהייליען דעם לעצטען כבוד דעם פערשטארבענעם ריעו.

צוויי הונדערט און פופציג טויזענד מענשען, מיט ארונטערגעלאזטע קעפ, האבען שלום עליכם'ן בעגלייט צו זיין אייביגער רוה אויף דער הר נבו סעמעטער בעקלאגט און בעוויינט פון די בעסטע אידישע רעדנער, וואס ניויארק פערמאגט.

הספדים נאכ'ן פערשטארבענעם זע - נעל אליענס און אויפ'ן בית עולם.

נעל אליענעל און אויפ'ן בית עולם.

בעדזערונגס און טרייסט טעלעגראמ־מען פון פיעלע שטעדט אין אמעריקא און קענעדע האלטען נאך אין איין קומען.

קלאוק באסעם נאך אלעם איינ־נעשפארט

(ספעציעל צום „אידישען זשורנאל".)

ניויארק, מאי, 16.

די קלאוק באסעם, וועלכע האבען די גאנצע צייט פון סטייק ערקלערהרט "נאט נע זגאיי", און אז זיי האבען גאר ניט וואס צו זאגען, זענען ענדליך ארויס מיט לשון, ניט אין גאנצען. אבער דאך רעדען זיי שוין.

זייער לעצטע באמבע איז, אז אנ־הויב יוני, וועלען זייערע שעפער נע - עפענט ווערען מיט סקעבס. אלע ארבייט־טער וועלען דאן ארבייטען קורצע שטונ־דען און בעקומען העכערע ווייזדשעס. אבער דערפאר וועלען אין די שעפער ניט זיין קיין טשערליטע און ניט קיין פרייז־קאמיטעס.

די סטרייקענדע ארבייטער זענען אבער זיכער, אז דיעזע באמבע וועט קיינעם ניט טרעפען ווי די באסעס אליין, ווייל עס זענען נ'מא פיעלע ארבייטער, וואס זאלען וועלען גלייבען זייערע האניב־זיסע פערשפרעכונגען.

ציטוויליגער קאמיטעט פאר א אידישע קהלה בענדרינדעט

די פיעלע אויפרופען פון "אידישען זשורנאל", אוועקצומאכען מיט דער הפקרות, וועלכע הערשט אין שטאדט, האבען שוין געבראכט רעזולטאטען, און אויב די ארבייט וועט נאר פארנעזעצט ווערען נ'י לעבען אינ'ם אלגעמיינען אידישען שטאטישען לעבען, און די פערשיעדענע אינסטיטוציעס וועלען פינאנציעל נעזיכערט ווערען.

א צאהל אנגעזעהענע פערזאנען האב־בען זיך געכטען אוועגד פערזאמעלט אין אפיס פון "אידישען זשורנאל" צו בעשפרעכען, וואס מען קען טהון.

אלע אנוועזענדע האבען צוגעגעבען אז ווייטער אזוי טאר עס ניט אנגעהן, און אז אן אנדערונג מוז געמאכט ווערען.

מר. ל. ראטשטיין, אונטערשטיצט פון הער ח. פאסטערנאק, האט דאן פארגעש־לאגען, אז די אנוועזענדע זאלען זיך פאר מירען אין א ציטוויליגען קאמיטעט, וועלכער נעהמט אויף זיך צו גרינדען א אי־דישע קהלה, וועלכע זאל פערוואלטען אלע אידישע אינטערעסען.

דיעזער פארשלאג איז אנגענומען גע־ווארען און אין דער קאמיטע זענען אריין־געקומען — 5. ראטענבערג, נ. סמיט, הרב נאהדאן, 5. לעווינסקי, ח. פאסטער (פארזעצונג אויף פיידזש 6

בראנדייס וועט דאך בעשטעטיגט ווערען

(ספעציעל צום „אידישען זשורנאל".)

וואשינגטאן, מאי, 16.

די בראנדייס - פראגע ליעגט נאך אלעס אין די הענד פון דער סענאט דזשור־דישערי קאמיטע, וועלכע מען דעקט וועט בעריכטען וועגען דער פראגע, אהן שום רעקאמענדאציאנען. אויף אזא אופן, וועט מסתמא אין סענאט פארקומען א שווערער קאמפף ארום דער פראגע.

אין פאליטישע קרייזען שמועסט מען אבער, אז דער פענאט, וועט ניט וואס גען צו נעהן נעגען פרעזידענט, און בראנדייס וועט ענדליך בעשטעטיגט ווע־רען צום אמט פון סופרים קאורט ריכטער.

דר. ראזענבלאט אין ניויארק

ניויארק, מאי, 16.

דר. ראזענבלאט, דער בעקאנטער אידישער דיכטער, וועלכער איז אנגעקומען אין ניויארק פון רוסלאנד, ווערט אין קורצען אנהויב פון דער ווא־כע אנפאנגען צו לעזען אין דער אידישער אבטייל פון דער פרייע שול.

דר. ראזענבלאט אין מאנטרעאל

מאנטרעאל, מאי

ליעבע, האס אזר אכע

אן אינטערעסאנטער און שפאנענדער ראמאן

בעארבייט פון ל. ס. ד.

(158־טע פארזעצונג)

מיט אלע גלייערער ציטערענדיג, איז דיא באראכין אויפגעשפרונגען, און איז צו איהר טאכטער צוגעלאפען וועלכע זי האט מיט ביידע הענד אומגעגומען.

אידא האט נאר רעם איינציגען געשריי אויסגעשטויסען; יעצט איז זיא בלייך, קוים אטהעמענדיג געשטאנען, ווערענד איהרע מוסקולען האבען האס טיג געציטערט.

דיזער שלאג איז געווען א שמאך, וואס זיא וועט עס קיין מאל פערגעסען דיזער שלאג האט איהר אויף אימער גע שידען פון דעם, וועמען זיא האט פאטער גערופען. ער האט ניט געדארפט פער געסען, האס זיא איז שוין מעהר קיין קינד, און האט איהר פאר דער מוטער אין די שאנדע ניט געברויכט אנצו־האן.

אידא איז מיט איין מאל פערענדערט, געוויארען, אין דעם אויגענבליק פון דער העכסטער פערצווייפלונג איז עבראהאם־ד בילד פלוצלינג דורך איהרע געאנקען דורכגעלאפען און א הערץ, מוקה האט זיך אויף איהר גאנצע האלץ־טונג קענטיג געמאכט.

זיך הויך אויפריכטענד, האט זיא מיט א פרעמד פלינגענדע, קאלטע שטי־מע געשפראכען:

— פאטער, ווען דוא האסט מיר נאך וואס צו זאגען, וועל איך מיט די־אין דיין ציטער נעהן, אין אלעס הערען, נאר פערשפאר דער ארמער מוטער דיא נא צעגענ!

דיזע ווערטער האבען דעם באראן נאך מעהר אין צארן געבראכט, עס האט איהם נאך מעהר אויפגערייצט און האט האס ער דער באראנין פון איהר קינד צוריקגעשטויסען.

— ריהר דאס מיידעל ניט אן, עלי ואבעטה, האט ער וויא א ראזענדער גע־שריען, דוא האסט מיט איהר מעהר ניט צו טון, ווארום זיא איז ניט מעהר אונ־זער קינד! איך בין הערר אין הויז, איך האב דא צו געביטען — אין דיזער שטונ־דע זועהסטו דאס מיידעל צום לעצטען מאל; קיין מאל זאל זיא עס וואגען א בער אונזער שוועל איבערצוטרעטען, און איך וועל עס אויך ניט דולדען, דוא זאלסט זיך מיט איהר אין איין אנדער אר־ט צוזאמענטרעפען!

— פראגיז, האט דיא אונגליקליכע פרוי ערשראקען אויסגעשריען און אין געבסטען אויגענבליק איז זיא פערצווי־פעלט צו זיינע פיס געפאלען. — א זיי בעראמהערציג פראגיז, נעהם פון מיר ניט דאס איינציגע גליק, מאך מיר ניט אונגליקליך אויף דעם גאנצען לעבען!

— האב מיטלייד פראגיז, איך קען עס ניט איבערטראגען, ווען דוא נעהמסט פון מיר דאס קינד אויעק, א זיי ניט אזוי גרויזאם געגען דיין קינד!

— דער באראן איז וויא קרייד ווייס פון צארן געווען, זייגע הענד האבען זיך צוזאמענגעליינט פון אויפרעגונג.

אידא איז שנעל צו דער מוטער צו געלאפען, און האט איהר מיט זאנפטען געוואלד אויפגעהייבען.

— דוא זאלסט פון מיינעם וועגען פאר איהם ניט קניען, האט זיא ציטער־ענד אויסגעשטויסען — קיין ווארט ווייטער מוטער — בעט ניט פיר מיר!

אין איהרע ווערטער איז פערא־כטונג געגען פאטער צו מערקען געווען, וועל כער האט איהר מיט דער מוטער אזוי געפיהלאז בעהאנדעלט, ער האט עס ריכ־טיג פערשטאנען.

— דוא ריהרסט דער מוטער מעהר ניט אן, האט ער דאס מיידעל געבאטען, דוא האסט דא מעהר גאר ניט וואס צו זוכען — געה!

— אידא — קינד, האט דיא באר־א זין פערצווייפעלט געשריען, געה ניט פון מיר, איך — איך — וועל עס ניט — איבערטראגען!

אידא איז צו דער מוטער צוגעגאנ־גען און האט איהר ארומגעגומען.

— לעב וואהל, ליעבע מוטער, זיי שטארק מוטער און האף, איך וועל דיר ניט פערגעסען, מיינע געדאנקען וועלען אימער ביי דיר זיין, איך וועל פאר דיר גאט בעטען!

— ארויס פון הויז, האט דער באר־אן געשריען, דוא ווייסט דאס איך האב אזעלכע אמעדיעס ניט ליעב! געה, איך זאג עס דיר צום לעצטען מאל!

— איך וועל דיר ניט בעטען, איך זאל דא בלייבען, האט אידא פעסט אויס־געשפראכען, אבער אפשייד נעהמען פון דער מוטער וועסטו מיר ניט קענען פער־ווערען!

— איך געה האט זיא מיט א זעלט־זאמע קליינגלענדע שטימע צוגעגעבען פיע לייכט וועסטו עס נאך אמאל איינזעהן, דאס דוא האנדעלסט געגען מיר יעצט אונגערעכט — איך וועל דיר ווייזען, דאס דאן זאל עס שוין צו שפעט ניט זיין, דאס געשעהענע ווידער גוט צו מאכען.

— זיי געזונד, ליעבע מוטער! האט אידא דורך טרעהרען קוים ארויסגערעדט און איז צום טהיר צוגעגאנגען.

קוים האט זיך דיא טהיר הינטער איהר געשלאסען איז דיא באראנין, דיא אונגליקליכע מוטער מיט א הערצרייסענ־דען געשריי אהנמעכטיג צום באדען גע־זונקען.

— הייסאהלאי פערלאזען! האט אידא צו זיך אליין איבערן הויף געהענ־דיג געמורמעלט.

פערצווייפעלט.

שווייגענד מיט פערביטערטע הער־צער איז טרעגק מיט זיין פריינד ווייי־טער געגאנגען, דיא שפיז וואס זיי האב־בען פון דארף מיטגענומען, איז זיי שוין אויסגעגאנגען, קיין פעניג אין טאש האב־בען זיי שוין אויף ניט געהאט.

שעלל האט זיך נאך קוים אויף דיא פיס געהאלטן, טרעגק האט איהם גע־מוזט אונטערהאלטען.

געגען אבענד, אז שעלל איז פון מיעד קייט קרעכצענדיג, אויף דער ערד א פאל געטהאן אום זיך אפצורוהען און פער־צווייפעלט האט ער דעם קאפ אויפ'ן האנד אנגעשפארט, האט טרעגק ניט ווייט פון זיך א פויגעל אויף א בוים דערזעהן.

ער האט דעם ביקס שנעל א כאפ געטהאן: — איין שוס און דער פויגעל איז טויט אויף דער ערד געפאלען.

שעלל האט איהם איבערראשט אנ־געקוקט, ער האט עס גאר ניט געקענט בעגרייפען, וויא זיין פריינד האט זיין פערצווייפעלטע לאגע פערגעסען און איז מיט א מאל א יענער געווארען.

נאך מעהר איז ער ערשטיינט געווא־רען אלס טרעגק האט דאס פויגעל אויף געהויבען און האט עס אנגעפאנגען אפצו־פליקען.

— דוא ווילסט עס לאזען זיך אפברא־טען? האט ער איהם מיט א ביטערע, לאכען געפרעגט.

קויפט איהר נייע מעבל אדער קליי־דער, קויפט איהר א נייעם בייסיקעל, שערד, אדער אויטאמאביל, קויפט איהר א נייעם הויז — דאן פערזיכערט עס ביי מיר איך דערפערזענטיר איינע פון די בעסטע, ייבסטע קאמפאניעס אין דער וועלט. — ניט מיר די ביזנעס דירעקט. — איך וועל איך פינקטליך, ארענטליך בערעכענען. — טעלעפאנירט, שרייבט, אדער קומט צו מיר.

ראיעלע בעהאנדלונג

דער איינציגער אידישער אגענט אין קענגערע וואס שרייבט פאליסעס אין זיין אפיס.

שפרעך עס דורך'ן טעלעפאן.

עמנואל פ. קענגען, 24 טאראנטא סטריט.

ביי מיר זיינ איהר פערזיכערט פון דעם מאמענט. איהר טעלעגראפירט, אפילו אין מיטען נאכט. — זאגאר ווען איהר קריגט קיין רעסיט — בלייבט ווען איך פער־

EMANUEL I. KENEN
General Insurance Broker
24 Toronto St.
Telephone M. 4711 M. 2010
Marriage Licences Issuer

ריכטיגע כשר'ע פלייש
למהדרין מן המדרין
ביי לייב סאלקאוויץ
66 קאנזיקטאן עוו.

ווערט פערקויפט די בעסטע געזונדסטע ריינע גוטע כשר'ע פליישען נעקויפט נור אין סוויפטס שלאכט־הויז וועלכע שטעהט אונטער די

השגחה פון הרבנים גארדכן וויינבערג

אויב איהר ווילט בעפרידיגן זיך פון ספקות און זיין זיכער אז איהר עסט ריכ־טיגע כשר'ע פלייש דאן קומט אהער אר דערט פלייש בייט לייב סאלקאוויץ אין 66 קענזיקטאן עוו. טעלעפאן נומער ק. 1925.
6549—5—19

— אך וואס דוא רעדסט — מיר האב־בען דאך קיין פייער — און מיר וועלען עס אונגעבראטען אויפעסען — דער הונ־גער איז דער בעסטער קאכמייסטער! דאס טרעגק שפאטיש געזאגט.

געזאגט אן געטהאן, ער האט גלייך זיין מעסער אריינגענומען און האט די קעפעל מיט דיא פיסלעך אפגעשניטען און האט אן א העלפט שעל'ן דיר לאנגען. יעהרענד דיא אנדערע העלפט האט ער אליין געגעסען.

— עס שמעקט ניט שלעכט, האט טרעגק געזאגט, פערזוך עס נור, דאס וועט דיר נייע קרעפטען געבען!

שעלל פון הונגער געפיינט, האט אויך געגעסען און — טרעגק האט רעכט געהאט עס האט איהם ניט שלעכט־געש־מעקט.

אבער וואס איז איין פויגעל פאר צוויי הונגעריגע, איין ביסען ווייטער ניט טרעגק האט באלד א צווייטען גע־שאסען און האט מיט דעם צווייטען אזוי וויא מיט דעם ערשטען געטהאן.

ווערענד טרעגק האט זיך מיהע גע־געבען דיא רויהע פלייש צו פערשלינגען האט א ביטערער לאכען זיין געזיכט בע־דעקט — וואס וואלט אמאליע פארט גע־זאגט ווען זיא וואלט געזעהן, וויא זיי מוזען דעם הונגער מיט רויהע פלייש שטי־לען.

ענדליך האבען זייא ווייטער אנגע־הויבען צו געהן און מיט בערויערן האט עס טרעגק צוגעזעהען, דאס זיין פריינד האט נאך קוים קרעפטען דיא פיס צו שלעפען. געגען אבענד זיינען זיי אין א קליין שטערטעל אנגעקומען און אזוי ווי שעלל האט ניט געקענט געהן, האבען זיי איין העמד מיט שעל'ס א קאמיזעל פאר אכטצעהן גראשען פערקויפט, יעצט האבען זיי זיך געוואנט אין א שענקהויז אריינצוגעהן און האבען פאר זיך אביסעל שטרוי אויף דער ערד צום לייגען געבע־טען און זיי האבען עס בעקומען, טרעגק האט געזעהן, שעלל זאל א טעלער וואס רעמע זופ בעקומען, אום דער ארמער מענש זאל זיך פון זיין הונגער ערהאלען.

זיי זיינען ביידע אזוי פעסט אויס־געשלאפען, דאס דער ווירטה האט זיי אויף מארגען קוים געקענט אויפוועקען.

(פארזעצונג פאלגט)

מענער שניידער, ליידים שניידער
קלאוקס אפרייטער און פאור־קאטער

נוצט אויס די געלעגענ־
הייט יעצט לערנען זיך
די נוט בעצאהלטע
טרייד פון דעזיינינג

מיר גאראנטירען
פאזישאנס

אמעריקאן דעזיינינג
סקול 247 מיקאל סט.

קלאסיפיצירטע דירעקטארי

איטין'ס קויהלען

פון ראדזשערס צום קאסטומער, שנעלע דעליווערי טעלעפאן קאלעדוש 1636.

אינשורענס

דזש. לעווינטער, אינשורענס אגענט
פייער און לייף אינשורענס אין די בעסטע קאמפ 415 קווין וועסט. טעלעפאן אידעלייד 1306
5480—24

מ. בראון אינשורענס אגענט
פייער, לייף עקסידענס, אויטאמאביל און פליט נעמען אינשורינס.
37 יאנג סטריט.. טעלעפאן מיין 2364

גראסעריס

אידישע קענדי פעקטארי
די איינציגע אידישע האלפ־יל קענדי פעק־טארי אין טאראנטא. ביליגע פרייזען. 24 יאר האבל סטריט; קאלעדוש 1233.
17—1

ליטאווישע דישעס סופליי
113 דענינסאן עווענוי. ניער שענס פעטריק סט. רוישעס פאר חתונות, ברית'ן און פארטיס נעבארנס

איין קרים און טאבעקא

דוואר קינס איין קרים פארלאר
ציטונגס און בוכהאנדלונג.
145 סיינט פעטריק סטריט. פאן קאלעדוש 4039

בייסיקעל דיקערס

פאלאק'ס 20 ענגעס סטריט
בייסיקעלס און בייבי קערעדושעס נעפיקסט בעסטע צופרידענהייט

ניטקינ'ס 493 קווין סטריט וועסט.
בייסיקעלס, בייבי קערעדושעס, סטאוס ארבייט גאראנטירט. אלערליי סופליס צו פערקויפען.

לערנער בראדערס. פאן עדעלייד 4047
סיר פערקויפען אלערליי בייסיקעלס. סיר רי־פיירען אלערליי בייסיקעלס און מאסאר סייקלס פאר צופרידענהייט גאראנטירט.
127 טשעסטנאט סטריט

די פירלים בייסיקעל ווארקס
בייסיקעלס. קעש אדער קרעדיט.
163 ענגעס סטריט, טעלעפאן אדעלייד 3582
ש. הימעל פראפעסיאנאל. איידזשענט פאר נייע בייסיקעלס. C C M קעש אדער קרעדיט

סויהלען

איטין'ס קויהלען
פון ראדזשערס צום קאסטומער. ריכטיגע וואג, שנעלע דעליווערי טעלעפאן קאלעדוש 1636.

צו רעפערירען פארלאר סעטס
דעוואנפארטס, לאנטשעס, טשערס לאוס וויסען צו דעם אפאלסטערער 64 אקספארד סטריט

גלאז, עלעקטריק הארדוועד סופליי
כ. שערמאן
גלאסבער, בלעכער און הארדווייר. 527 קווין סט. וועסט. פאן אדעלייד 2055.
12—17

ב. קאפלאנס הארדווייר סטארס
140 ענגעס סטריט, און 366 קווין סט. וועסט טעלעפאן מיין 6053
25—2

פיינטס און וואל פייפער

די מאראנטא פיינט און וואלפייפער קאמפאניע.
די שעהנסטע דייזיינס פון וואלפייפער און דיא בעסטע פיינט צו ביליגסטע פרייזען.
45 אנדערסאן סטריט, פאן אדעלייד 3554

האפמאן פייפער הענגער.
איך פייפער מיט די שענסטע און די בעסטע פייפערס. און פיינט סט די שענסטע פיינט צו די ביליגסטע פרייזען. — 4 באלדווין סטריט.

סאפט דרינקס

דו. פאומאן
קארבאניטעד דרינקס, וויצרע פיקעלס, פאטייפעס 11 נאטער האווענל סטריט. פאן קאלעדוש 2190
12—14

קליננג און פרעסינג

ס. זייך. די עפישענס קליננג קא.
קליינערס, דייערס און פרעסערס
205 ספאדינא. פאן אדעלייד 2897
(12—10)

באדערס און האר דרעסינג

ניו־יארק הער דרעסינג
סרס. פינגער מאכט די בעסטע שייטלען און צעש פון די בעסטע אייראפעיש האר צו די ביליגסטע פרייזען 137 ענגעס סטריט

ווייגען און שנאפסען

קאלעדאניא ליקער סטאר
פערשיעדענע שנאפסען און ווייגען.
3 טעפעל סטריט. פאן פ"יט 2087.

דעליקאטעסען און לאנטש רום

מ. גרייזמאן'ס
ניו יארק קשר וואורשט ספאר אין לאנטש רום
153 אדערס דעליווערס.
72 טשעסטנאט סטריט פעלעפאן מיין 6203
7—1

דעפארטמענט אף מילישיא און דעפענס אטאווא

פערזאנעלטע טעלעגראמס (אין דרוי־ליקאט) פאר צו טעפייען קוילען און האלץ נויטשבערדערפטיגע צו הייצען די מי־ליטערישע בילדינגס אין טאראנטא, האמ־מילטאן, בראנטפארד, סענט קאטערינס, דאנדאס, בורלינגטאן, הענרסוויל, ברעמפ־טאן, מאנטרעאל, מיפארד, אריליא, אונד־סאונדי פארים איילעבורי, אשאווא, און ניאגארא פאלס אנט. פיר א צייט ענ־דיגונג מאי דעם 31־טען 1917 וועלען ערהאלטען ווערען בוי פרייטאג מאי דעם 26־טען נעקסט. יעדער טענדער זאל מאר קארט זיין, טענדער פיר (הייצען) פויעל, און אדרעסירט צום הירעקטאר פון אקא־טראקטס מיליטשיא הענד־קוואטערס אטא־ווא.

געדרוקטע פארמס פון טענדער און נויטווענדיגע איינפארמאציאנען קען מען באקומען פון'ם דירעקטאר אף קאנטראקס מיליטשיא הענד־קוואטערס אטאווא, אדער אין אפיס פון'ם קאמאנדיג אפיסער מי־ליטשיא דיסטריקט נומער 2 טאראנטא, וועלכער וועט געבען אלע נויטווענדיגע אי־פארמאציאנען.

קיינע סעקיוריטע אדער דעפאזיט איז פערלאנגט מיט דיעזען טענדער, אבער ווען דער קאנטראקט וועט אוועקגעגעבען וועלען דאנד דער קאנטראקטאר ביילעגען אלס סעקיוריטע אום אויספיהרען דעם קאנטראקט א מארקירטען טשעק פיר א געוויסער סומע וועלכע מען וועט בעש טימען צו יענער צייט, נאטיס וועלכע וועט געגעבען, ווערען דעם יעניגען קאנטראק טאר ביים דירעקטאר פון קאנטראקס, דער דעפארטמענט פערפליכטעט זיך ניט אנצונעמען דעם העכסטען אדער קלענסטען טענדער יעדוושין פיסעט. סורדזשיאן דע פיוטי, מיניסטער אף מיליטשיא און דעפענס

אטאווא מאי דעם 5־טען 1916 — ה. ק. (18־3־99).

צייטונגען וועלען ניט קריגען בע־צאהלט פאר דיעזען אדווערטייזמענט ווען זיי וועלען עס אריינשטעלען אהנע אטא־ריטעט פון דיעזען דעפארטמענט
75974

אין לאנדסבערג'ס שאפ ווערט גע־ברויערט נאך שלום עליכם.

נעכטען אין דער פריה אום 10 א זיי־גער אונגעפעהר האט לאנדסבערג'ס שאפ אין ריטשמאנד סטריט זיך אבגעשטעלט און די ארבייטער האבען אנועקגעלייגט דיא ארבייט אום צייכען פון טרויער פאר'ן שריפטסטעלער שלום עליכם.

ווען מען נעהמט אין אנבעטראכט די איצטיגע ביזי אן דאך לייגען ארבייטער אוועק די ארבייט, קאן מען זיך ווי עס איז פארשטעלען ווי איינגעבאקען שלום עליכם איז געווען אין הארץ פון יידן פאלק.

BUSINESS CHANCES

ביזנעס מעגלעכקייטן

איך פיקס ניי מאשינען אין אלע שעפער, איך בילד און מוף מיילארינג פלענטס. רופט מיך אב און איך וועל צופריעדענהייט ארויסגעבן.

ה. הערמאן 130 ווילאם סטריט טעלעפאן אדעלייד 192
6492—5—17)

צו פארלענטען

א קאטטיידזש מיט אלע קאנוויג־יענס אויף א בריק ווארקשאפ קאן סיי־טען אויף פאר א גאראדזש אדער סטא־ריידזש פליים און סטייבל.
237 אוגוסטא עווענוי.
6525—17—5

קאנדיגיישאן אנשי דרילטש זוכט צו קויפען אשטיקעל פעיף פאר א סעמע טערי ווער עס ווייס זאל מעלדען טעראלע סטריט 112 יעדען אוועגד פון 8 ביז 10
6552—31—5

פלאן אויף מאשינעריע צו פערקויפ־פען 8 פליין מאשינס אונד 3 ספעשל מא־שינס מוז שוין פערקויפט ווערען דיזע וואך ווייל מען פערלאזט די שטאדט. אויך א 2½ הארס פאוער מאטאר צו פערקויפען. נאכפרעגען 89 וואלטאן סט. מר. דאווידסאן
6526—18—5

Real Estate

ריעל עסטייט

צו פאררענטען

א באטה רום פלעט 4 רומס. סעפ־רעט מיטער וואסער אין קיטשען.
121 ליסנאר סטריט
6516—16—5

א פלעט פון שעהנע דריי אדער פיער רומס מיט אלע קאנוויניענס צו פערענטען. ביליג רענט. נאכפרעגען א. ריינזזין 65 בארדען סטריט.

אפארטמענט סוויטס

4 רומס אין באטה, מאדערנע קאנ־וויניענסעס 502 פארליאמענט סט. $15 א מאנאט, דער דזשענעטאר פון ביל־דינג וועט צייגען די רומס, אדער טעלע פאנירט צום איינענטהימער קאלעדוש 1076
6538—5—22

קאטעדזש, 6 רומס, גוט וואסער אינ־ווענינג א יארד און סטייבעל פיר 3 פערד רענט $10 וועט אויפגעפיקסט ווערען, נאכפרעגען גוראפסקי 113 קווין סט. וו.

צו פערקויפען זעהער ביליג בארבער פיקטשערס פאר 2 צעהר בארבער שאפ נאכפרעגען 232 מארקהעם סט.
6522—5—17

צו פערענטען א פלעט אין 89 ענגעס סט. $16,00 א מאנאט, 5 רומס אלע קאנ־ווינינענס. נאכפרעגען מ. ראהער, 135 סאקוויל סטריט טעל. מיין 7048.
6487—17—5)

א פלעט 4 רומס, עלעקטריק און גאז אין 159 בארדען סט. צו פארענטען.
6533—5—18

א פלעט צו פערענטען, 4 רומס מיט אלע קאנווינינענס. פרעגען 199 בראנד־וויק עוו.

צו פערענטען 2 גרויסע רומס אלע קאנווינינענס פיר איין קליינע פאמיליע נאכפרעגען 87 מיקאל סט.
6555—19—5

איבערצוגעבען א גראסערי סטאר, גר־טע קאנדיישאנס, אורזאכע פערלאסט די שטאדט. 473 ריטשמאנד וועסט.
6553—24—5

א פלעט צו פערענטען 3 גרויסע ליכ־טיגע רומס אלע קאנווינינענס, סעפרעט גאז, 39 ווידמער סטריט
6548—23—5

דער ראפעל וואס האט שטאט פון דען זונטאג דען 23־טען אפריל אין 12 באלדווין סטריט האט דער 584 נאמבער געוואונען זיין ווער עס האט דעם נומער איז געבעטען צו קומען אויף דעם אדרעס וועט קריגען די געלד ביי ארדער פרעזי דענט
6545—5—17

אויף א ברית ביי מר. און מרס. טאפליצקי 13 גרענדזש עוו. איז געזאמעלט געוואורען די סומע פון $12 פיר די מלחמה קרבנות החתן הערר פאלטער האט גע־קויפט צו צעהלען די געלד מרס. וויינ־שטיין 74 עליס האט די געלד אריינגעב־ראכט אין זשורנאל.
2185

עסטרייכישער טראנספארט געזונקען.

אמסטערדאם מאי 16

עס ווערט בעריכטעט דאס אן עסט ריישישער אמוניציאנס דאמפפער איז גע־זונקען געוואורען פון א מינע אין דעם אד־ריאטישען ים ניט ווייט פון דוראצצא, אלבאניען.

סיטי דיירי מילך—דארף גע־ברויכט ווערען אין יערען הויז ווייל זי איז די בעסטע
טעלעפאנירט קאל: 2040

פייער ארשאפטערס פאר די איינשורענס

ווען עס פרעגט ביי אייך א פייער הייגנס ביינאכט טעלעפאנירט פיין 3739, ביינאכט הייקרעסט 2037. קאנאדיען ארשאפטערס און אינספעקשאן ביורא 84 וויקטאריא סט.

ארבייטער פערלאנגט

פערלאנגט 2 בויעס אן אויסגעפאר נישטע רום 1־טען פלאר אין בעווערלי, באלדווין אדער דיארסי סט. ביי אן אנ־שטענדיגע פאמיליע ענטפערען זשורנאל באקס 643
6543—5—18

פערלאנגט 1 אדער 2 רומס אין די איילאנד פיר א יונג פאאר פאלק; פארן זומער סיזאן זיך מעלדען צו מיסס הער מאן 61 דושעראר סט. וועסט.
6548—5—18

פערלאנגט א יונגען מאן פיר א דזשענטס פארנישינג און קלאדינג סטאר נאכפרעגען דזש, הערריס 123 קווין סט. וועסט.
6532—5—18

פערלאנגט א רעק שטעפער אונד עדוש באסטעל אויף א סליעוו מאכער נאכפרעגען עמפאר קלא. קא. 156 דושאן סטריט.
6536—5—18

מיידלאך פערלאנגט צו ארבייטען אין פעקטארי, נאכפרעגען קענעדיען עווער־רעדי ווארקס 265 אדעלייד סט. וועסט.
6537—5—18

באי פערלאנגט צו ארבייטען אין פעקטארי, נאכפרעגען קענעדיען עווער־רעדי ווארקס 265 אדעלייד סט. וועסט.
6537—5—19

פערלאנגט באיס אונד מיידלאך צו פאלדען לייגען, $6.00 און $9.00 א וואך אונכפרעגען 95 עדווארד סט.
6540—18—5

פערלאנגט באיס צו לערנען שפיעל ציינ־הערנער מאכען. נאכפרעגען אין קע־דעסענס לייט קא. 106 דושארווים סט.
6551—5—19

פערלאנגט

א שעהנע רום מיט באארד אין א פיין הויז. נאכפרעגען אין זשורנאל באקס 340
6550—18—6

פערלאנגט איין פעסערזיש באוי דעם בעסטען טשאנז איין טרייד זיך צו לער־נען. נאכפרעגען ראטה אונד לאדנע, 164½ טעראלי סט.
6544—5—19

פערלאנגט מיידלאך גוטע הענד ביי ערס, פיניישערס אויף מיליטערישע העפס נאכפרעגען מיזר קעפ קא. 50 יארק סט.
6543—5—18

פערלאנגט א יונגען מאן צו דריי־ווען א פערד, מוז פערשטעהן ווי צו האנד־לען א פערד. בלום 190 ריטשמאנד וועסט.
6546—19—5

פערלאנגט אפרעיטארס ענד העל־פערס ביי פענס 549 קינג סט. וועסט אן דריטען פלאר
65245—17

„אויף שמחות און אונטערהאלטונגען"

ערהאלטען פון מרס. קאהן $1.70 פיר די מלחמה קרבנות פון א קאמיטע מי־טינג ביי די עזרת נשים.
2177

אויף א ברית מילה ביי מר. און מרס. אייזיק קאהן 135 סיילאם עוו. ביום ב' י"ב איר איז געזאמעלט געווארען דורך דער אינציאטיווע פון מר. ברענגנסטאן און רעוו. מרגליות דער מוהל, פיר די מלחמה קרבנות די סומע פון $13.55. דאס געלד האט דער מוהל רעוו. מרגליות אריין געבראכט צו מר. הערי ווייגבערג אין דער רעדאקציע פון טאראנטער אידישען זשור־נאל.
2183

מלחמה קרבנות

יהושיע אנארעפסקי $1 זעקשען, א בוטשער פארלאמענט, 50 ל. נח ברעג־מאן 25.
סך הכל $1.75

אויף א ברית ביי מר. מיכל מילשטיין 56 קאהאל סטריט געזאמעלט געווארען 6.95 הערי בארקאפסקי האט בעצאהלט $1.05 פאר ברייגנען דאס געלד
סך הכל $8.00
2182

אויף א ברית ביי מר. יושפראך 160 מאראי סטריט. געזאמעלט פאר די מלחמה קרבנות $4.50 געבראכט פון מיס יושפראך
2181

משה ס. ראצק האט געקאלעקטעט $2.00 פיר די מלחמה קרבנות ביי משה יושפראך, פון די דזשאנקשען.
2527

ביי א ברית מר. משה ברוק דאוויד מאן 108 דיארסי סט. האט געמאכט פיר די מלחמה קרבנות די סומע פון $5.80 משה גוטמאכער און מר. הערש מאור רעכט האט געקויפט אוועק צוטראגען צום טרעשווערער.
2184

Di Tribune", Asmussensalle 2, Copenhagen V.

דאָס פּוילישע אינגעל

די לעבענס־בעשרייבונג פון אפּוילישען אידען, פון זיין געבוירען ביז זיין פערלוירען

פון יצחק יואל לינעצקי

צווייטער טהייל

(63־טע פאָרזעצונג)

קוקט אייך אום, ברידערליך, וויא אזוי איהר אליין און דאָס גאנצע יודענטום ווערען דורך אָט די מינים מחלוקת'ן אינטריגעס און נצחון'ס פאר די הימעל־פאקטערס געשמוצט און געפיינדעט בייא ריא לאנדעס ברידער און ביי דער רעגיערונג אין די אויגען, אין וויפיעל דאָס יודענטהום סטראדייעט אויס דערפאר אין בגשמית אי ברוחנית! וויפיעל געלד, זייהע, צייט, כח און מח לענט איהר אויעק אויף דערווייזען פון דעם רבינס א פעהלער א מופת, פון זיין עבירה — א נס. פון זיינער א תאוה עבדות הבורא, פון זיין שרעק אין סטאנאוואי — א סטרונ אין דיא גולמות עליונים; פון זיין זיטצען אין אסטראג — שכינתא בגלותא, פון זיין ערדיריגען זיך און חנפה'נען דעם גוי... המשכת נצוצות הקדושים, פון זיין חמדת בסת המתקת הדינים און פון אלע זייגע געות'ן גרייזען, שטותים און שיחות חולין ווייטער געטליכקייט, סודות נסתרות, בזונות, רמזים און הימעל זאכען — פון וועלכע ניט איך ניט דעם יודענטהום, ניט דער וועלט, ניט קיין איינציגען קומט גאר ניט ארויס. איהר זאלט עס בעסער אוועקלעגען אויף טובות הכלל, אויף צדקה, אויף צדקה וחסד, ענדליך פשוט אויף זיך אליין, אויף אייער שטוב, אויף אייער ווייב און קינדער, וואלט איהר דאָך ערמיט גרויסע נוצען געבראכט דער וועלט, דעם לאנד, דעם יודענטהום, דער עמיינדע, דער פאמיליע און זיך אליין! איהר וואלט זיך דאָך צייט געהאט צופיה־ען א שטיל רוהיג פאמיליען לעבען — ווי נאט וואלט אייך געבען — איגאיינעם ביט ווייב און קינדער ווי די טויבען; ער ייהען די קינדערלאך צו נאט, צו לייט און צו דער וועלט, ווי די יעצטיגע צייט פאָ ערט פון דעם מענשען, אייערע ווייבער וואלטען גאר אנדערש אויסגעזעהען אי בגשמית אי ברוחנית, און איהר וואלט אייך טאקי זעהר שעהן בכבוד געקענט נעהן ערב ובוקר אין שחל אריין דאונען און לעהרנען א פרק משניות און א בלאט מרא אויף, און אפילו אריינקוקען, און א העכט מוסר ספר אויף — און עס וואלט אייך נאָך כמעט דער גאנצער טאג פריי גע בליבען, אויף צו שערדיגען עהרליך און בכבוד אייער לעבענסמיטעל. ניט אזוי ווי איהר לעבט אין אייער ווילדען חסידות ווי ווילדע ציגען, ווי טאבונסטע לאָשעקעס אקעט און באָרפוס הונגעריג און שלעפע־ערייג, הפקר און ווילד, און שטוב דלות חשכות קללות און זידלעריי, די ווייבער בינסטער, וויסט, קויטיג און פעראומערט און די קינדער אָבגעריסען אָבגעשליסען, ערמאָרעט, פערוואָגעלט, ווי א הונד און עוואקסען ווי אין א וואלד... ווייל אייער אנצע צייט כח און מיהע געהט אוועק אין קלייזעל אין מרחץ, אין מקוה, אין ספורי מעשיות פון אייערע הימעל מענשען און אין דעם שענסטען שבת, אין דעם בעסטען יום טוב לאזט איהר גאר די היים אויף זאקר און לויפט צום רבין, און קומט אהיים מיט שפאנעל נייע מופתים, נסים וגפלאות און דערביי שפאנעל נייע אינטרי־עס, מחלוקת, הריגות און אפילו שפיכות דמים אויף. איך אליין בין א בן־קדושים און בין ביז 20 יאהר געווען דער איינע־נער ווילדער חסיד דאס געווען דער איינע פאסניק און הפקר יונג וואס איהר — און ער אויבערשטער האָט אויף מיר רחמנות געהאט און האָט מיר מיינע אויגען גע־נעמען, איך זאָל מיך ארומקוקען: וואו ליג איך? וואו בין איך אין דער וועלט? אלזא, וויים איך צו גוט וואס אין אייערע חסידות טהוט זיך איבער, און וואס דער וועלט קאסט געבאך אָב ממון און דמים דעם רבינס א מינדסט געקינצעלט מופת'ל גם איז דעם פראָסטען בלינדען בידנען קומן עס וועט איהר איינרעדען אויף'ן זימעל א יריד.. אָבער ניט מיר. ברי־ערלאך! אָ! איך ווייס צו גוט אלע מופתים דעם רבינס! מילא פון זיינע ביאות איז דאָך קיין רעדע ניט, אז ער וייסט אלעס פריהער דורך זיינע נאראטש ע שפיאנען, אגענטען און שנאָרערס, וואס זיינען אומעטום פול, פון די גרעסטע וויטס קאבינעטען, ביז דער קלענסטער ארעמסטער ספאלניא פון ד' על ד'.. חוץ וואס יעדער חסיד איז א פרייוויליגער שפיאן פון דעם רבינס וועגען, און ווען דער קליענט צו די קליענטקע קומט צו איהם מיט'ן קוויטעל וויסט ער שוין אלס פריהער און זאָגט איהם שוין אויסענווע־ניג ווי א וואסער... און הייסט נביא, מלאך אלהים! נאר די מופתים זיינען! אוי לאותה בושה ולאותה כלימה, א שטיינער ווי די מופתים פון דעם יעצטי־גען פראָצעס. א מופת, דער רבי האָט דעם צעפלוגטער לעהרער, דעם אפיקורס, פערטראכט, אז ער וועט שוין קיין תקומה ניט האָבען. די כלב'טע, דיא פאטשטארקע, וואס האָט זיך אָנגענומען מאר א לעהרער.. האָט ער געשטראפט מיט א בזיון פאר דער גאנצער וועלט און דער דורך זייערע גרויסע אויגען און וועלמישע אפעטיטען! זיי זויגען אין מעלקען און שערען אייך, אומגליקליכע ישאף און טהוען פון אייערט וועגען קיין האגר אין קאלט וואסער ניט ארויס! קוקט ניט דאָרויף וואס גבירים, פיינע ברייות, וועלטליכע מענשען, אפילו אייגינע משכילים, אפילו אפיקורסים, גלותים און הולטאיעס פאָר־רען אויף אמאהל צו זיי און גיבען זייא פריונות. איהר ווייט עס פאר וואס? און טאמער ווייסט איהר עס ניט — ווייס־סען זיי גאנץ גוט! עס איז פשוט ווייל א סך האָבען מורא, אין דער מין טיינע יע־וואיטסווא, פאר זייער פערמעגען, פאר חרפות בושות, פאר אסטראג און פאר'ן לעבן! א סך געפינען אין אָט דער יזואיטסווא זייערע געמיינע ווינאָרעס און אינטערעסען... א סך נעהמען עס פאר א בייטש צו שמייסען און סטראשען ווע־מען זיי דארפען... און א סך כאפען נלאט פיש אין מוטנע וואסער! און איהר בלענדע, קוקט נאר אויף דער דרוי קענדיגער וויוועסקע און קוועלט.. און שלאָגט כפרות מיטן יודענטהום, מיט ווייב און קינדער און מיט זיך פאר א נלעט דעם רבינס שטריימעל.. איך שווער אייך ביי מיין לעבען, אז איך האָב מיך ניט אָנגעהויבען סטארען פאר מיין בעפרייאונג ווייל איך האָב זעהר גוט געוואוסט אז דורך דעם וועט דאָך דער רבי בעשולדיגט ווערען פאר אלע זיינע חטאים, און מען וועט איהם געוויס ארעם טירען — און דאָס וועט געוויס ווייטער אָבקאָסטען צעהנער טויזענדער יודעש בלוט, מען זאָל איהם בעפרייען... האָב איך עס באין אופן ניט געוואָלט! נאָר איך בין דאָך ניט שולדיג וואס ארענטליכע מענשען האָבען דאָקאזעוועט מיין אונ־שולד מיט מיין אומזיסטיגען סטראדייען. נענוג זשע שוין זיך מוסר נפש זיין פאר די גילדענע עגל'ס! ליידען רלות, צרות, בזיונות, געוויסענביסע און א הונ־דישען עולם הזה מיט שבעה מדורי גיהנום לעולם הבא! און לאָז שוין נע־באך דאָס יודענטהום אויפהערען אָבקומען פאר אייערע חטאים!...

(פאָרזעצונג פאָלגט.)

ווער מאכט יעצט אייערע פרינטינג?

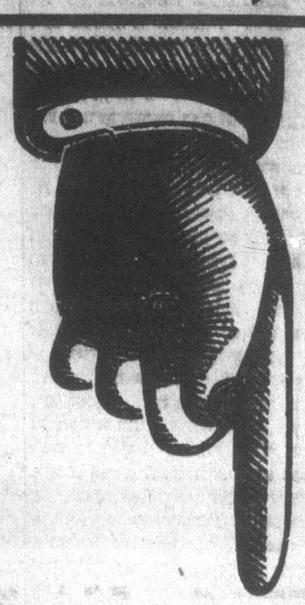

ווייסט איהר אז „דער אידישער זשורנאל" נעהמט אז ארדערס פאר פרינטינג.

מיר מאכען די בעסטע דרוק זאכען פון דעם קלענסטען ווזיט קארט ביז די גרעסטע צייטונג.

ווען איהר דארפט האבען פרינטינג און איהר ווילט זיין זיכער צו האבען א גוטען דזשאב, געמאכט אין צייט, און ריכטיג אטענדעט,

טעלעפאנירט גלייך צו דעם

„אידישען זשורנאל"

טעלעפאן עדעלייד 3967

אונזער פארטרעטער וועט צו אייך קומען און אייך געבען דעם ריכטיגען פריי.

פרינטינג דעפט.

אידישער זשורנאל

251-3 קווין סט. וועסט

דער גרעסטער אנטיסעפטיק פון אין דער מעדיצינסער מסדר קרנשין אין מאראנגאָ

שין

קאנטאר וולאדאווסקי

רופט אויך און איבערציינט אייך קאנטאר לייט טענען כיך אויך אנגאושי רען פאר שכתות. מיין וואוהנונג איז 62 בראנזוויק עוועניו, און שיין פון נוטער איז 1076 קאלערוש.

פיר אריטע אומזונסט.

CANADIAN GOVERNMENT RAILWAYS
INTERCOLONIAL
PRINCE EDWARD ISLAND RY

באנעווענטשור יונגען דעפּאָ. מאנטרעאל.

אושען ליטעד	נעהם אב 7.25 נאכמיטאג	סעגליך

מאריטים עקספרעס

מעגליך, אויסער שבת. 8.15 מארגענס

סליפערס פאר דער נאכטער רייזע.

מאסטרקא, און האליפאקס

קאנעקשען פאר סיינט דזשאָן, די מרדים פרינס ערוואַרד אייסלענד, נייפאונדלאנד. ע. טיפסין דזשענעראל וועסטערן אייזענבאן

הודעה מחרב מאיר צבי לעווי 108 באלדווין טעלעפאן קאלעדזש 6903.

איהר געפינט כיך צו יעדער צייט אין הויז צו ענטפערען אלע רבנישע ענינים רהייגע שאלות, דין תורות, עצות, טהוהות בין אויש לאיש, אויף צו סעטלען אלערליי מראבעלעס ביטווין מאן אונד פרוי נאָכ'ן אידישען דין און אויף פדרי קדושין. ווארום זאָלט איהר אין אזא שלעכטער צייט אוועק ספענדען אומזיסטע געלד אויף אלערליי גארישקייטען, ווען איהר קענט בעקומען חוות וקדושין ביי מיר און הויז מיט די בעסטע צופריעדע־הייט, אפילו מערידזש לייטענט וועל איך אייך פערזיכערען. נאָט וועט אייך געבען א גוטען מזל אין מיין הויז.

קומט אין הויז, אדער טעלעפאנירט אויף דעם אויבענדערמאהנונג אדרעס.

חזן מאָנאָוויץ

מוהל ומסדר קדושין

אלע זיינען שוין איבערציינט אז שין א קינסטלער א מוהל, און מסדר קדושין. רופט איהם און איבערציינט זיך אדרעס 233 בעווערלי סט. טעלעפאן זאלערוש 2033.

דר. מ. קייטס

דענטיסט

218½ קווין סטריט וועסט

קארנער קווין און מעקאל סטריט

DR. M. KATES, Dentist
218½ Queen St. West
Phone Main 1979

דיגעלענגענהייט פון גוי אנטאריא

די דעלענגענהייטען פון נארט אמעריקא

ווייסט איהר די דעלענגענהייטען פון נארט אמעריקא פיט איהרע פילענען פרובמבארע אקער לאנד אפסערס צו די יונגינג ווילכע ווילען זיך בעלעגען אויפין לאנד.

ווייסט איהר דאס די דעלבע רייכע אגרי־קולטור לאנד וועלכעס מען קען דערהאלטען כמעט אין גאנצען פריי אדער פיר א פליינג טומל נעלד, פרעווזירען שוין די בעסטע תבואות אין דער וועלט.

פיר ווייטערע אויסקונפטען, פיר ליטעראטור וועלכע בעשרייבט דעם יעציגען־דער מאהנטען ווענדנט שיריבט צו:

דזש. ה. סערגענטען

פינינסטער אף לענדס, פארעס, און מיינס.

פאראמאונט בילדינג

מאנטרעאל אנטאריאו

מעטריק דום סיסטעם

די ווילאיאמס

קארטיידזש און סטאריידזש קו.

טעלעפאן קאלעדזש 252

דזשענעראל קארטיידזש אידזשענטס

368 סטעדיאנא עוי. מאנטרעאל, קאנאדא.

פאריטשור נעמטס און נעסטאריד.

שטוב זאכען נעמאכט און נעשיטט

ביי עקספערטען.

ווערהייזער: 551 קווין סטריט וועסט

צוגעדעקטע וועגען, אלעזשאר פריזס.

ד. ו. רעדמאן

דאָס אין דער

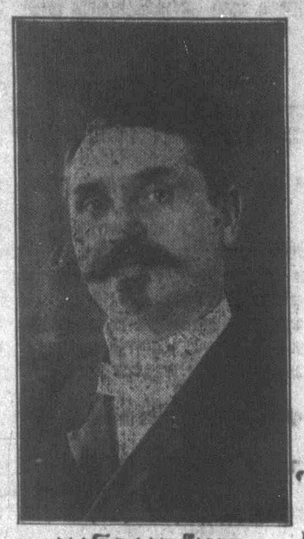

חזן קאפלאן

וועלכער האָט פאזעטיוו פער דיענט פון אללע איידען פאטריאיזד צו ווערען די וואס טענען חזן קאפלאן, פער די לעצטע 10 יאהר, אין טאראנטא, ווייסען עס דארום טהוט אייער מענשליכע פליכט און פאטראניזיט דעם יענס וועלכער האָט פערדיענט פאטראניזיט צו ווערען רעווו. מ. קאפלאן 166 דזשאן סט. ש ס . . .

מעלעפאן עדלייד 1545, אפסיס טעלע־פאן עדלייד 239. מוהל און מסדר קידושין איך גיב מערידזש לייטענס פריי צו אללע חתן כלה.

דייאמאנדס

$1 $2 $3

וועכענטליך

איהר האָט יעצט די געלעגענהייט צו הענען דאָס פייגסטען דייאמאנד אונדער דזשולערי. דורך דאָס פרעדס פיסטעם פון דזשיהאנד נראדערס. דיי מאנדס ווי עס איז בעוואוסט ווערט אלע מאל טויערער און עס איז אז אויבינקייט.

מיר נעטרוגען יעדען עהרליכען מענ־שען זאָ דאָס איהר האָט די נעלעגענהייט צו פיפען ביי אונז דייאמאנדס מיט דיא לייכטעסטע אבצאהלונגען.

ספעשעל דיסקאונט 10 פראצענט פאר קעש.

דזשייקאב בראדערס 15 יאנג סט. אדרייד.

צו פערקויפען

אין אלע מוף טויילארינג אב און איך וועל אבגעבען.

ווילאם סטריט

6492—5—17

6525—17—5

6526—18—5

6516—16—5

6555—19—5

6553—24—5

6548—23—5

6538—5—22

6522—5—17

6545—5—17

6533—5—18

6487—17—5

2185

2040

THE DAILY HEBREW JOURNAL

H. WINBERG, Pres. & Gen. Mgr.

The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario

PUBLISHED BY

— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —

251-253 Queen Street West Telephone Adelaide 3067

SUBSCRIPTION RATES: $3.50 PER YEAR
SINGLE COPY 1c.

Entered as Second Class Mai Matter at G.P.O. Toronto, Ontario
January 22nd, 1913

שטיצט די בילדונגס אנשטאלטען

געוועזען צייטען, ווען די היגע אידישע גהעטא המט זיך געענדיגט אלום סיסקא כמריס, און ווייטער האבען אידען ניט געוואוינט.

מיט דער פערגרעסערונג און וואוקס אבער פון דער קהלה, האט זי זיך אלץ ווייטער געמוזט צושפרייטען, און די אידישע נאס האט זיך אויסגעברייטעט סיי צו מזרח צו, און סיי צו מעריב. הויפטזעכליך אין דער לעצטער ריכטונג.

זעלבסט פערשטענדליך, אז די שטאדטישע אינסטיטוציעס, וועל־כע זענען געשאפען געוואָרען מיט יאהרען צוריק, האבען אלע אלס זייער צענטער דעם הלטען אידישען קוואַרטאל, וועלכער וועט נאך פאר לאנגע יאהרען פערבלייבען דער הויפט־ נערוו פונ'ם היגען אידישען לעבען.

עס זענען אבער פערהאן אזעלכע אינסטיטוציעס, וועלכע קענען שוין היינט צו טאג ניט צופריעדען שטעלען, די אידען פון די אנדערע שטאדטישע טהיילען, ווייל זיי ליגען צו ווייט פון זייערע וואוינונגס־פלעצער. איבערהויפט איז עס מיט די אינסטיטוציעס, וועלכע האבען צו טהון מיט קינדער־ערציהונג, ווייל קינדער קענען דאך קיינמאהל אזוי ווייט ניט געשיקט ווערען.

עס איז דארום צו בעדויערן די בעזיצונג צווישען די אידען, וועל־כע וואוינען מעריב פון באטהערסט, צו בעשאפען אייגענע בילדונגס־אנשטאלטען, וואו זייערע קינדער זאלען קענען ערציהען ווערען.

איין אנשטאלט אזעלכער, די תלמוד תורה בית־ריינעס איז שוין געלעגענט געוואָרען, און פייערט דיעזען זונטאג איהר חנוכת הבית, א צווייטער ערציהונגס־אנשטאלט, אין אבטהיילונג פון דער פרען־שול, וועט אויך די טעג ערעפענט ווערען, און ביידע זענען פערדיענט געשטיצט צו ווערען פון די אידען, ניט נאר פון יענעם געגענד, נאר פון גאנצען שטאדט.

איך אלעמען ליעגט דער חוב, צו העלפען שאפען וואס מעהר בילי־דונגס־אינסטיטוציעס, וועלכע האבען אלס צוועק, צו צוציהען דאס אי־דישע קינד צום אידישען פאלק.

די ניט פאטריאטישע פאטריאטען

דער היגער סיטי קאנסיל מיט'ן מעיאר אן דער שפיצע, האבען ערקלערט קריעג געגען דער פראוויינציעלער רעגיערונג, צו די לעצטע האט דאס רעכט צו בעשטייערען די שטאדטישע בארגער פאר מלחמה צווע־קען, און מעיאר משווירטש, דער הויפט־ אנפיהרער פון דיעזען קעמפיין שטעלט ארויס אלס הויפט־ מאטיו, דאס וואס די בירגער זענען שוין געגוג בעלעסטינט.

די פראגע ליעגט יעצט אין די הענד פון געזעץ־צו ענטשיידען, צו די פראוינציעלע רעגיערונג האט דאס רעכט צו ניט, האט אבער אינ'ם קאמפף צווישען דיעזע קערפער שאפען זעהן זיך שוין ארויס, איז, אז דער קאמפף האט בעשטימט זייטיגע מאטיוען.

מעיאר משווירטש, און מיט איהם דער גאנצער סיטי קאנסיל, האבען זיך פאר די צוגאנגיג חדשים מלחמה געמאכט א נאמען, אלס די פאר־טריאטישסטע שאפער־ מאטעס פון קעגעדע, אין עס זוילן זיך ניט גלויבען, אז מיט אמאהל זאלען זיי ווערען אזוי אינפאטריאטיש, און ניט וועלען, אז די מאראנטער איינוואוינער זאלען צאהלען דעם עקסטרא „סיל" פאר דער פראוויינצס מלחמה הוצאות.

די הינטער קוליסען זיין פון דיעזען צוזאמענשטויס, וועט פריהער אדער שפעטער מוזען אייפגעדעקט ווערען.

פאר דער מוטער, פרוי און קינד

די אלגעמיינע פרוי, איהר לעבען און ליידען, די וועלט פון דער מוטער, בעזיצט א רייהע זשורנאלען און איסנאבען, וואו זייער לעבען שפיגעלט זיך אב.

וויפיעל מען זאל ניט רעדען וועגען דער גלייכהייט פון פרוי און מאן, קען מען דאך אבער די אייגען ניט פערמאכען אויפ'ן פאקט, אז היינט צו טאג איז עס דערווייל נאך ניט קיין ווירקליכקייט.

די פרוי און מוטער לעבט אויהך אייגענארטיג לעבען, בעזיצט איהר איינענע וועלט פון פריידען און ליידען. צו דער צייט אבער, וואס די אל־געמיינע ניט־ אידישע פרוי בעזיצט א רייהע פון ארגאנען און פרויען צו־ טוגען, וועלכע האבען פאר זיך די אויפגאבע צו בעלייכטען דאס לעבען פון דער פרוי, בעזיצט אבער ניט די אידישע פרוי און מוטער קיין איין ספעציעלע צייטונג אדער אויסגאבע, וואס זאל זיך מיט איהר לעבען בע שעפטיגען.

און דאס לעבען פון דער אידישער פרוי, איז דאך פיעל קאמפליציר־טער ווי דאס לעבען פונ'ם מאן.

זי איז די ערציהערין פונ'ם קינד, דעם צוקונפטיגען אידישען דור, און איהר השפעה אויפ'ן קינד איז אונשעצבאר.

דער מאן פערקעהרט מעהר אדער וועניגער צווישען געזעלשאפט, אין דער סאסייעטי, יוניאן און ארגאניזאציע, וואו ער בעקומט איינדרי־קע, לערנט פיעל, און ברייטעט אויס זיין וועלט־ אנשוואונג, צו דער צייט וואס די פרוי, ווייסט אפט ניט מעהר ווי די פיער ווענד פון איהר הויז.

קיין ספעציעלע אידישע צייט־ נען פאר דער פרוי זענען ניט פער־ האן, און ווען מען האט געמאכט א פערזוך ארויסצוגעבען א ספעציעלען אידישען־ פרויען־ זשורנאל, האט ער קיין לאנגען קיום ניט געהאט.

עטוואס מוז דאך אבער געטהאן ווערען, אריינצוברענגען מעהר ליכט אינ'ם לעבען פון דער אידישער פרוי, און דער פערלאנג איז דא פאר דעם. האבען מיר זיך איבערצייגט פון פאלגענדען בריעף, אויף וועל־כען עס זענען פערהאן 212 אינטערשריפטען פון פרויען.

דער בריעף לעזט זיך ווי פאלגט:

געעהרטער הער דעראקטאר!

ווי איהר וועט זעהן צום סוף פון בריעף, געפינען זיך א נאנצע רייהע פון אונטערשריפטען פון אידישע פרויען פון אונזער „נייבאר־הוד", וועלכע מיר א קאמיטע האבען געזאמעלט.

מיר האבען פערשטאנען, אז ווען דער בריעף, וועט קומען אונטערגעשריעבען בלויז פון עטליכע געטען, וועט עס ניט מאכען אויף אייך אזא ווירקונג, ווי ווען איהר וועט זעהן עטליכע הונדערט אונ־ טערשריפטען, און דאס האבען מיר טאקי געטהאן, אבוואהל, עס האט אונז געקאסט גענוג מיה.

אונזער בקשה צו אייך איז, אז איהר זאלט מעהר פלאץ שענ־ קען דאס לעבען פון דער אידישער פרוי.

ווייסט אז אייער צייטונג, איז ביי אונז פערערבענט אלס א פאר־ מיליען צייטונג, און ווערט געלעזען פון אלעמען. איהר טארט דארום ניט פערנאכלעסיגען און זעהן, אז אין אייער צייטונג, זאל זיך אויך אבשפיגלען דאס לעבען פון דער פרוי, די מוטער, און ערציהערין.

מיר האפען, אז אונזער בקשה וועט פון אייך בעטראכט ווערען אויפטערזאם.

די קאמיטע פאר די אידישע פרויען.

(דא פאלגען א רייהע אונטערשריפטען.)

מיר האבען לאנג נאכגעטראכט וועגען דער בקשה פון דיעזע פרויען, און מיר האבען געזעהן אז עס איז אונ זער חוב צו טהאן עס, אז אזא זאך דארף ניט פערנאכלעסיגט ווערען.

אלס ענטפער אויף דיעזער בקשה, קענען מיר ניר זאגען, אז מיר מאכען יעצט אלע פארבערייטונגען, אז ווענ'גסטענס דריי קאלומס טעג־ ליך, זאלען קענען געזידמעט ווערען פאר דער וועלט פון דער פרוי, וואו עס זאל זיך אבשפיגלען דאס לעבען פון דער אלגעמיינער פרוי בכלל, און די אידישע פרוי בפרט.

מיט דעם ווילען מיר אויך ערקלעהרען, אז צוזאמען מיט דיעזער אב־ טהיילונג, וועט אויך אויפגעלעכט ווערען אן אבטהיילונג, וועלכע איז שוין בעזיעזען זעהר אפטלער, מיר מיינען די אבטהיילונג „פאר אונזער יוגענד", געזידמעט די אידישע קינדער.

פון קינדער וואך אן, זוילען דיעזע אבטהיילונגען זיין אין אונזער צייטונג, און פאר'ן עולם וועט זיין צו ענטשיידען. אויף וויפיעל מיר ער פילען דיעזע אויפגאבע.

די אידישע פרעסע פון לאנד איבער שלום עליכס טויט

אויף דעם פרישען קבר פון שלום עליכם

(פילאדעלפיער „אידישע וועלט".)

עפעס מעהר ווי א יאהר איז אריבער, זינט דער גרויזאמער טויט האט צוגעגרי־ מען איינעם פון די געצעהלטע גאונים פון דער אידישער ליטעראטור, און אויסגע־ לאשען איינעם פון די העלסטע שטערען אויף דעם אידיש־ ליטעראַרישען הימעל. נאך איז פריש די וואונד, וואס דער טויט פון יהורה ליב פרץ האט איבערגעלאזט אין אונזערע הערצער, און אט האט דער טויט ווענדער פערשפרייט זיינע שוואר־ צע פליגלען און אוועקגערויבט פון אונז נאך איינעם פון אונזערע נעצעהלטע גע־ ניאלע קינסטלער, דעם בעליעבטעס־ טען און פאפולערסטען שריפטשטעלער, וואס מיר האבען געהאט.

שלום עליכם איז ניט מעהר צווישען די לעבעדיגע.

ווי א דונער האט די נאכריכט גע־ טראפען יערען אידיש־לעזענדען אידען, פון גרויס ביז קליין. ווארים ווער האט דאס ניט געקענען שלום עליכם'ן? ווער האט ניט געלעזען כאטש ויפיעל עס איז פון זיינע שריפטען? וועמען האט ער ניט פערשאפט פערגעניגען מיט זיין עכט־ אידישען, האריצינען און געזונדען הומאר, מיט דער שילדערונג פון זיינע מערקווירי־ דיגע אידישע טיפען? איז דאס מעג־ ליך, אז ער איז טויט? איז דאס מעג־ ליך, אז דער לעבעדיגער קול פון ברי־ ליאנטען הומאר, וואס האט געפלאסען דעם פליסענדען קול פון נייסט־ריכען הומאר. שלום עליכם איז מעהר ניטא, אזוי ווי פרץ איז מעהר ניטא צווישען אונז.

כמעט אויף איין יאהר האבען מיר זיי ביידע פערלאָרען.

און זייערע פלעצער בלייבען ליידיג, פוסט; ניטא ווער עס זאל זיי פערגעהמען אין אזא ערנסטער, קריטישער צייט גע־ הען זיי אוועק פון אונז, די איינצעלנע, די געצעהלטע נאונס אונזערע.

שלום עליכם איז טויט — דיעזע שוידערליכע בשורה בילט אן מיט טרויער, יעדעס אידיש הארץ, און אלע די, וועמען דיעזע גרויסע הומאריסט האט די ביי־ טערסטע שטונדען פערזיסט און זיי עזוס הארציגען לאכען געבראכט, וועלען איצט פערגיסען ביטערע טרעהרען אויף זיין טויט.

צו שלום עליכס קויה

(פון שיקאגער אידישען קוריער.)

ווען לודוויג בערנע האט מיט קרוב א יאהר־ הונדערט צוריק מספיד געווען דעם גרויסען דייטשען הומאריסט פון זיי־ נער צייט, ווען פאול ריכטער, האט ער אויסגערופען: „די פעדער איז געפאלען אויס דער האנד פון א דיכטער, דאס שווערד פון א גבור איז געבראכען און א כחן גדול ליעגט טויט!"

פיליייכט מיט מעהר בערעכטיגונג מעגען מיר אויסשרייען דיעזע ווערטער ביי דער מיטה פון דעם ערשט־ פערנאכ־ גענעם קינסטלער, שלום ראבינאוויץ וואס האט אונשטערבליך געמאכט זיין פע־ דער נאמען „שלום־ עליכם" און האט איהם געמאכט פאר א הויז־ ווארט ביי אידען אין אלע לענדער ואו עס ווערט גע־ לעזען אידיש.

אויף די דיכטקונסט פון דעם פער־ שטארבענעם זאגען עדות אזעלכע כשר'ע אידען ווי מנחם מענדיל מיעהוסעץ, טוביה דער מילכיגער, מאטיל און נאנץ כתרי־ לעווקע, און צענהליגע אנדערע פאר־ שריגען און מקומות וועלכע זיין דיכטערי־ שער גייסט האט גערופען אין לעבען אריין און זיי לעבען, און זיי וועלען לעבען, אזוי לאנג ווי אידיש וועט געלעזען און פער־ שטאנען ווערען. און אזוי לאנג זיי עס וועלען זיין אידען מיט נעשמאק און מיט הערצער, וואס פיהלען און מיט שכל צו בענרייפען דעם קינסטלערישען ווערטה פון אזעלכע שאפונגען פאר א פאלק.

אויסער דעם אלטען „מענדעלי מוכר ספרים" (ש"י אבראמאוויץ), וועמען „שלום עליכם" האט געקריינט מיט דעם נאמען „זיידע", און וועלכער וועט איצ־ טער בעווייגען זיין „אייניקעל", אין שלום עליכם דער איינציגער אידישער שריפטשטעלער פון אונזער צייט וואס האט געזעהן „כל ישראל" בסקירה אחת. קיין ווינקעלע פון דעם אידישען לעבען אין איהם ניט ענטגאנגען. ער האט גע־ קענט דעם „מהות איד", אונטער אלע פארמען און אומשטענדען פון לעבען, און האט געוואוסט ווי אזוי איהם צו שיל־ דערען. אז אנדערע זאלען דעם אידען זעהן מיט זיינע אויגען.

די אידישע פרעסע פון לאד איבער שלום עליכס'ס טויט.

א גבור איז ער געווען, און זיין פעדער איז אפט ביי איהם אין האנד פער־ וואנדעלט געווארען אין א שווערד, אין א שייריגע קלינג מיט צוויי שארפען. ווען ער האט געוואלט זיין ביטער, האט זיין סאטירע געשניטען ווי א מעסער. אבער דאס איז ניט געווען זיין בערוף. מעהר פון אלץ איז ער געווען א כהן גדול אין דעם טעמפעל פון דער אמת'ער קוסט, און דארט, אין יענעם טעמפעל, האט ער געלעגט אויף דעם מזבח איין קרבן נאך'ן אנדערען פאר זיין פאלק. ניט בלוטיגע קרבנות האט ער געבראכט, אומגעקעהרט, גליקליכע קרבנות, וועלכע ער האט אזוי גערן געשענקט, און וועלכע דאס פאלק האט מיט אזוי פיעל פרייד און האר צינקייט אנגענומען. דאס זיינען געווען זיינע גייסטיגע קינדער וועלכע ער האט געבראכט דעם אידישען פאלק — בלוט פון זייער בלוט, גייסט פון זייער גייסט — אין וועלכע דאס פאלק האט זיך אליין דערקענט, און האט איבער זיך אליין פערגאנען טרעהרען, און האט איבער זיך אליין געלאפען — אט אקראט, ווי ער, שלום עליכם האט עס געוואלט.

הייסטזעכליך האט ער זיין פאלק געמאכט לאכען, „לאכען איז געזונד — דאקטוירים הייסען לאכען" — איז זייגם א ווערטיל, און דא איז עד געווען דער אמת'ער וואיילטהעטער. דען דארט וואו זיינע ווערק ווערען אם מייסטען געלעזען זיינען אידען געביך אזוי זשעהנע, און א ברעטעלע געלעכטער — זאל זיין אפילו איבער זיך אליין — נאר זאל קומען פון הארצען, זאל כאטש אויף א ווייליקע צר־ רייסען דעם שלייער פון מרה שחורה, פון גודגעקייט, פון גייסטיגער אפגעשטומפט קייט.

מאנכער יונגער מאן, אין יענעם לאנד פון ספעציעלע אידישע צרות, וואס איז געווען פערדולט פון צרות, גייסטיג פארטעמפט, און דערפאר אזוי ווי צו פריעדען מיט זיין לאגע — וואס דאס איז דער ערגסטער סיבן פון האפנונגסלאזיג־ קייט, — האט ערהאלטען א בעזוך פון שלום עליכס'ס א „קינד" — מעג עס זיין זייזער דער בעל עגלה, מעג עס זיין א דרעזווריגע אידענע וואס גיסט אויס איהר הארץ, אדער עפעס אנאנדערער פון שלום עליכס'ס פארשיינען — און דע'ר יונגערמאן האט זיך אליין דערזעהן אין שפיגעל, האט געלאכט איבער זיך, אבער שוואונדען, ווען א מענש לאכט איבער זיך אליין, איז א סימן אז ער זעהט דאס קאמישע אין זיין פערזאן. לאכען איז גאטס מתנה צום מענשען, וואס קיין אנ־ דער בריאה האט נגישט. צו קולטווירען קיים מענשען דעם ריינעם, עכטען, האר־ ציגען געלעכטער איז א וואיילטהאט.

און שלום עליכס'ס געלעכטער איז געווען אן איידעלער געלעכטער, א זיסער, שעהנער, נעשמאקער געלעכטער. דאס איז ניט גייוועען יענער מנשמ'דיגער שטיי־ גער פון מאכען לאכען מ ט א שטורך, מיט א קוגלען־ זיך, מיט קיצלען אונטער'ן אָרעם, ווי דאס טהון גראבע פארשיינען. שלום עליכס האט א זיסען חומאר, אידיש ביי זיי דער לעצטער פינטעלע, און דאך אזוי פערשיידענארטיג און דייך. מ'עפענט אויף זייג'ס ווערקיל, קומט א שמייכעל אויפ'ן פנים, און דער שמייכעל געהט ניט ארונטער ביז דאס ווערקיל איז גע־ ענדיגט. ערטערווייז איז געלעכטער, ער־ טערווייז איז א זיפץ — דאס זיינען ווי ראשיגקעס אין דעם טיינאכטס אבער דאס נאנצע איז גוט.

„די פעדער איז געפאלען אויס דער האנד פון א דיכטער, דאס שווערד פון א גבור איז געבראכען, און א כחן גדול ליעגט טויט!"

איצטער ליגט שלום עליכם אליין מיט דעם „אייביגען שמייכעל" אויפ'ן פנים, און אלע וואס האבען דורך איהם געלאכט — ווייגען.

„שלום עליכם"! שלום לעפרך!

שלום עליכם

פון דער קליוולאנדער „אידישער וועלט".

און אויך שלום עליכם איז שוין ניט מעהר מיט אונז. אויך איהם, די קרוין פון דער אידישער ליטעראטור האט פון אונז דער בייזער שיקזאל אוועקגעריסען.

נאך איז פריש דער קבר וואס האט אייגעשלוגען דעם גרויסען פרץ, נאך זיינען ניט אויסגעטריקענט די טרעהרען וואס דאס אידישע פאלק האט פערגאסען אויף דעם פערלוסט פון איהר גרויסען קינסטלער און שוין וויעדער הערט זיך דער יאמערגעשריי פון אידישען פאלק אויף דעם ריס וואס דער גרויזאמער טויט האט געמאכט אין זיין נשמה, און וויע־ דער שטעהט עס, דאס אידישע פאלק ביי דעם אפענעם קבר וועלכעס פער־ שלינגט זיין גרויסען זוהן. די קרוין פון דער אידישער ליטעראטור.

דען שלום עליכם איז געווען די קרוין פון דער אידישער ליטעראטור. מיט שלום עליכם איז די אידישע ליטעראטור פער־ ציערט געווארען מיט די הערליכסטע קרוין — מיט דער פאלקס קרוין.

מענדעלי מוכר ספרים איז געווען דער מייסטער פון דער אידישער ליטעראַ־ טור. ער איז געווען איהר בעשעפער, ארכיטעקט, איהר בויער; יצחק ליבוש פרץ איז געווען דער קינסטלער פון דער אידישער ליטעראטור. ער האט אין איהר אריינגעבלאזען א הימלישע נשמה און זי געמאכט שוועבען אונטער די פליגעל פון הימלישע מלאכים. שלום עליכם איז גע־ ווען די קרוין פון דער אידישער ליטעראַ־ טור. ער האט זי פערצערט מיט די קרוין פון פאלק. אין אלע שיכטען פון פאלק.

„איך שרייב מיינע ראמאנען, — זאגט שלום עליכם אין א בריעף צו זיין פריינד — צו מיינסטען פאר'ן המון עס, דאס הייסט פאר אזא מין עולם מעגשען וואס זיינען נאך פרעמד פון הויכע נעדאנ־ קען, אדער ווי מען רופט דאס אן אר־ דענען; פריהער, איידער מען זאל זיי פארשטעלען דורך איין ערצעהלונג פון הויי כע אידענען, מוז מען זיי בעקאנט מאכען, בוסלעכווייז מיט אלע מדרגות פון דעם בייטערעל וועלכעס פיהרט אונז גלייך אין יענעם וועלטעל וואס ווערט אנגערופען פאגזיע — מען מוז נעהן מיט'ן פאלק בהדרגה. ניט נעכאפט. טריט ביי טריט. פון דער ניעדעריג אן בין אלץ העכער און העכער".

און ער האט זיין אויפגאבע פאל־ שטענדיג ערפילט, דער גרויסער שלום עליכם ערפילט מעהר ווי אלע זיינע פאר־ גענגענע און חברים, מענדעלי ניט אויס־ גענומען: „מענדעלי — ווי ש. ניגער שילדערט איהם אזוי טרעפליך — „איז געווען א פאלקס־ שרייבער אבער ניט א שרייבער פאר'ן פאלק. מענדעלים שטערן האט געלייכטען צו הויך, צו ווייט פון איהם קוים וואס א שטראהל פון זיין ליכט פלעגט דערגרייכען אהער, אין דעם פינסטערען ווינקעל וואו עס האט זיך גע־ פונען דאמאלס דער אידישער לעזער. שלום עליכם איז בעשערט געווען אנצו־ ציגדען זיין ליכט טאקע אט דא, אונ־ טען, אין רעכטען מיטען פון אידישען עולם: איהם איז בעשערט געווען צו ווערען א לייטער וואס פיהרט פון אוי־ בען אראב, הגם אויך — פון אונטען ארויף".

עס שיינט אבער, האס זעלבסט ער, שלום עליכם גופא, גלויבענדיג דאס ער „שרייבט נור פאר'ן המון־ עם" האט געמאכט א מיסטייק אין זיך אליין. אויב עס האט אמאל געלעבט א מענש אויף אונז זער זינדיג וועלטעל, אן אויטאָר, א דיכ־ טער, א שרייבער וואס איז געווען צו־ גלייך צו אלעמען, צום משכיל פונקט ווי צום בעל מלאכה, צום אלטען בעל הבית פונקט ווי צום יונגען סטודענט, צום אר־ דישען למדן פונקט ווי צום אידישען אינ־ טעליגענט, איז עס געווען שלום עליכם. אלע האבען געגאסען פון דעם עץ הדעת וואס שלום עליכם האט איינגעפלאנצט אינ'ם גארטען פון דער אידישער ליטע־ ראטור. אלע האבען געלעזען זיין ביי־ סענדען און זיסען הומאר און אלע האבען זיך געפוויקט מיט זיין ווייכע און שניי־ דענדע סאטירע.

„ער (שלום עליכם) — זאגט ניגער — „איז אזוי ווי געשיקט געווארען פון דער השגחה עליונה אנצוגעהמען דעם אידישען לעזער פאר'ן האנד און צופיהרען איהם פון „דער ניעדעריג אן אלץ העכער און העכער". וואורום נישט פון דער הויך, פון א פיעדעסטאל האט ער אראב־ גערעדט און אראבגעשמייכעלט צום עולם, בעשיידען און שטאלץ, ווייך און שטרענג אזוי ווי מענדעלי, נאר פון עולם גופא איז ער ארויסגעוואקסען אזוי ווי אליהו הנביא אין די פאלקס פעשיות וואקסט אויס פלוצלונג אויף א יריד, און אין איין רעדעל איז ער געשטאנען מיט איהם, מ'ט'ן עולם: „א פשוט'ער, גוטער ברו־ דער אהן חכמות, א שלום עליכם" ווי ער האט זיך אליין פארגעשטעלט אין „ערשטען ארויספאהר". דער לעזער האט איהם נישט געדארפט גלויבען אויפ'ן וואָרט, אז ער איז „א פשוט'ער גוטער ברודער אהן חכמות" ער האט עס געזעהן בחוש, בעשיינפערליך, און פון דער ערשטער מינוט אן איז ער גרייט געווען אבצושטעקען א שלום עליכם ווי אן איי־ נענעם מענשען, אן אלטען בעקאנטען".

און פונקט ווי אין דער ליטעראטור, איז ער אויף געווען אין זיין אלטעגליכען לעבען. קיין שטריך פון אבגעזונדער־ היים, קיין שפור פון צוריקגעצויגענהייט ווי מען טרעפט עס ביי אנדערע אידישע שרייבער וואס שטעהען מיט־ טויזענד שטאפעל ניעדעריגער פון איהם איז אין איהם ניט ווערען צו געפינען. ער איז גע־ ווען אן אמ'ער פאלקס מענש. א וואהר־ער דעמאקראט, א פשוט'ער גוטער ברו־ דער אהן חכמות, — א שלום עליכם.

איינע פון די וויכטיגסטע פראגען אין אייראפא איז איצט פאלגענדע: ווי אזוי פערהאלטען זיך די סאציאליסטען פון די געוואָרען פון פיער רעגאדעל, וועלכע איז א סאציאליסטישער דעפוטאט אין פראנצויזישען פארלאמענט, און האט אין א געוויסען זינן פערנומען עדם פלאץ פון זשאן זשאורעס אין דעם פארטיי־ארגאן „ל'הומאניטע". ער ערקלעהרט, אז די דריי טשע סאציאליסטען האבען זיך אזוי ענג פערבונדען מיט דעם פריסישען מיליטא ריזמוס, אז אפילו נאך דער מלחמה וועל־ לען די פראנצויזישע און אנדערע סא־ ציאליסטען מיט זיי קיין מגע ומשא ניט האבען סיידען זיי וועלען זיך אויסדריק ליך ענטזאגען פון אזא מין מעליטאריז־ מוס.

דיעזע דריי מיינונגען זיינען דערנאך איבערגעגעבען געווארען צו די מעמבערס פון דער פארטיי צום אבשטימען און די רעזולטאטען זיינען געווער: מערהיים האט געקראגען 500 שטימען, לאנגע 3000 און רענאדעל האט געקראגען 11,000 שטימען. דאס בעווייזט, ערש־ טענס, אז זייט די מלחמה האט זיך אנ־ געפאנגען, האט די האנדלונג פון די דריי־ שליסונג זיינען שפעטער אריינגערעכענט געווארען האאזע, דר. קארל ליעבקנעכט און אפילו ראזא לוקסענבערג.

איינער פון די וויכטיגסטע מענער אין דער סאציאליסטישער פארטיי איז דער שפאניער אבארא ריבאס, וועלכער האט צעהן יאהר צייט דערפערזענטירט שפא־ ניען אין דעם אינטערנאציאנאלען סאציא־ ליסטישען ביורא. ער האט אויך פער־ בראכט פיער יאהר אין דייטשלאנד און איז געווען א מיטבארייטער אין סאציא־ ליסטישען „פארווערטס" פון בערלין. די לעצטע עולטיכע יאהר געפינט ער זיך אין פאריז און איז א שטענדיגער מיטארבייי־ טער פון „ל'הומאניטע".

אט וואס ריבאס שרייבט וועגען די דייטשע סאציאליסטען אין די מלחמה:

„פון דעם שטימען פון דער דייטשער סאציאליסטישער פארטיי האט אבגעהאנ־ גען קריעג אדער פריעדען. אין 1905, אויפ'ן קאנגרעס פון יענא, האט איינוסט בעבעל ערקלעהרט פאלגענדעס: „דעם דייזערס רעגיערונג קען זיך ניט איינשטע־ לען אן אצופאנגען א קריעג אהן אונזער צו־ שטימונג. אויב די רעזערוויסטען און דאס לאנדוועהר זאלען גערופען ווערען, וועט מען אויסגעפינען, אז נאנצע בריגאדעס זיינען צוזאמענגעשטעלט פון סאציאליס־ טען". ווי דאן זיינען די סאציאליסטישע שטימען פערגרעסערט געווארען אויף א מיליאן, און איצט, נאך מעהר, ווי ווען בע־ בעל האט גערעדט, האט מען ניט געפרעגט ערקלעהרען קיין קריעג אהן דער ווילען פון דער מאסע".

דערפאר זאגט אבארא ריבאס, דענקען די שפאנישע און די פראנצויזישע סא־ ציאליסטען, אז די דייטשע סאציאליס־ טען דארפען אויסגעשלאסען ווערען פון דעם „אינטערנאציאנאל": צווייטענס אז דאס געפיהל געגען א באלדיגער פער־ איינונג אויז אייגטשטימיג ביי אלע פראנ־ צויזישע סאציאליסטען, אין דיעזער אדיס־ שליסונג זיינען שפעטער אריינגערעכענט געווארען האאזע, דר. קארל ליעבקנעכט און אפילו ראזא לוקסענבערג.

אויך פון די וויכטיגסטע מענער אין דער סאציאליסטישער פארטיי איז דער שפאניער אבארא ריבאס, וועלכער האט צעהן יאהר צייט דערפערזענטירט שפא־ ניען אין דעם אינטערנאציאנאלען סאציא־ ליסטישען ביורא. ער האט אויך פער־ בראכט פיער יאהר אין דייטשלאנד און איז געווען א מיטארבייטער אין סאציא־ ליסטישען „פארווערטס" פון בערלין. די לעצטע עולטיכע יאהר געפינט ער זיך אין פאריז און איז א שטענדיגער מיטארבייי־ טער פון „ל'הומאניטע".

אט וואס ריבאס שרייבט וועגען די דייטשע סאציאליסטען אין די מלחמה:

„פון דעם שטימען פון דער דייטשער סאציאליסטען האבען זיך אזוי ענג פערבונדען מיט דעם פריסישען מיליטא ריזמוס, אז אפילו נאך דער מלחמה וועל־ לען די פראנצויזישע און אנדערע סא־ ציאליסטען מיט זיי קיין מגע ומשא ניט האבען סיידען זיי וועלען זיך אויסדריק ליך ענטזאגען פון אזא מין מעליטאריז־ מוס.

דיעזע דריי מיינונגען זיינען דערנאך איבערגעגעבען געווארען צו די מעמבערס פון דער פארטיי צום אבשטימען און די רעזולטאטען זיינען געווער: מערהיים האט געקראגען 500 שטימען, לאנגע 3000 און רענאדעל האט געקראגען 11,000 שטימען. דאס בעווייזט, ערש־ טענס, אז זייט די מלחמה האט זיך אנ־ געפאנגען, האט די האנדלונג פון די דיי

דער טאַטע קומט

פון ד. שטיבער.
(א בילד)

די שווארצע נאכט האט צוגעשלאגען דאס כמארנע טאג ליכט, מיט'ן גרויען מאנטעל פערהיעלט, איז שטונדען לאנג געלעגען אין גסיסה, און געראנגעלט זיך מיט'ן טויט. א קאלטער נאסער שוויים איז דערריף געלעגען און מיט זודיג פליעסינע טרעהרען האט עס אויסגעהויבט דעם לעצטען אטעם.

איצט ליגט עס טויט, עס צעהלט זיך צווישען די פערגאנגענע, וואס זיינען שוין לאנג פערלוירען און די שווארצע פינסטערע נאכט וואס האט דאס פלאץ פערגומען קרעכצט, ברומט און גיסט פון זיך טראפענס, ווי זי וואלט דעם טאג בע וויינען וואס איז אזוי פריש צייטיג, און שווער אבגעשטארבען.

און מיט איהר גרויסען ברייטען שווארצען מאנטעל פערדעקט די נאכט דעם טויטען־טאג. היעלט איהם איין וואס אמאהל מעהר, ביז מען זעהט שוין גאר ניט ארויס פון דעם טויטען בר מנן, און א שווערער אונמוטהיגקייט פערשפרייט זיך אין דער לופט.

מיט א שווער געפרעסטע שטימונג לויפען די וועניגע מענשען פון גאס אהיים נאס און אבגעצוואגען זיינען זיי און טא פען דעם וועג. צו בעשיצען זיך וואו אונטער א דאך און צו זיצען נעבען א שטיקעל ליכט.

און אזוי אויף לויפט רחל איצט, א יונגע פרוי, נאך ניט קיין דרייסיג יאהר זי לויפט מיט אלע כחות אז דאס נאסקייט פון רעגען איבער איהר פנים ווערט פערוואנדעלט אין פארע און דאמפף, זיא שפיערט אויף ניט די קעלט פון דעם פייטען וועטער, זי שפיערט אויך ניט דאס וואסער אין איהרע שיך. נור איין זאך ליגט איהר אין זיינען. די קינדער איהרע די קינדער, זיינען איצט אין דער פינסטער אליין שוין שטונדען לאנג, ווי זי איז אוועק פון זיי, געלאזען זיי אליין, צו זו־בען פאר זיי א שטיקעל ברויט. זיי זיינען נעבאך הונגעריג, דעם גאנצען טאג גאר קיין עסען ניט געהאט, און איצט לויפט זי א גליקליכע אהיים מיט א שטיקעל ברויט. כאטש פאר יעדען א ביסען.

אז זי אליין האט ניט וואס צו עסען, דאס ארט איהר וועניג, זי שפיערט ניט קיין הונגער. זי איז שוין דערצו געוואהנט שוין לאנג קיין דעכטען ביסען מויל ניט צו האבען.

שוין באלד א יאהר, ווי זי פלאנט זיך מיט דער נויט, זי ארבייט עטוואס צו פערדיענען, זעהר אפט ליידעט זי מיט דיא קליינע קינדער הונגער. דעם טאג האט מען איהר צוגענומען, די פאמיליע צוראבירט. דער טאג וואס איז אזוי צערטליך געווען און געוארגט פאר איהר מיט די קינדער איז אין סאמע רעכטען ברען פון פייער און ווער ווייס אויב זי וועט איהם נאך זעהען, עס קען אויך מעגליך זיין, אז ער וועט איהר ניט טרעפען מעהר.

אבער באלד פערליפט איהר דיזען גע דאנק. זי דערמאהנט זיך אז זי האט שפייז פאר די קינדער. א האלב ברויט טראגט זי איצט אהיים. די קינדער וועלען זיך פרע־הען זיי וועלען האבען יעדער א ביסען, און אויף מארגען פריה אויף און א גליק־ליכער שטיבעל שוועבט אויף איהרע לי פען.

די איינציגע אונרוהיגקייט איהרע איצט איז וואס עס אין אזוי פינסטער, קיין ליכט אין הויז איז ניטא, די קינדער שרעקען זיך זעהר ובפרט זיי זייגען אליין דעריבער לויפט זי שנעל אהיים.

זי דערמאהנט זיך ערשט אויף'ן וועג אז זי ברענגט נאך עפעס פאר די קינדער א גוטס בשורה האט זי געהערט, די קינדער וועלען אויפלעבען — דער טאטע קומט, מען האט עס איהר דערצעהלט, איהר מאן איז פערוואונדעט. ער ליגט אין האספיטאל און וועט זיכער שוין אהיים קומען, ער טויג שוין ניט פאר א סאלדאט.

טרעהרען הויבען איהר אן רינען פון פרייד און שרעק. זי זעהט שוין באלד ניט ווי צו געהען. אבער דער איטפעט, דער גע דאנק אז זי טראגט ברויט און די קינדער זיינען אין דער פינסטער מאכען איהר דעם וועג לייכטער ביז זי קומט אן אין שטוב.

א יאמערליך געוויין פון קינדישע קול־בעלאך בעגעגענען איהר אויף'ן שוועל: מאמע, ברויט!

— עס איז דא קיגדערלאך. איך האב אייך געבראכט און א גוטע בשורה אויך — דער טאטע קומט.

און באלד לויפט זי צו א שכן א שווע בעלע צו נעהמען דאס קליינע נאפט לעמ־פעל אנצוצינדען. זי שניידט יעדען קינד א שטיקעל ברויט אב, צוזאגענדיג דערצו — ווארט קינדערלאך, עס וועט שוין זיין מעהר פאר אייך — דער טאטע קומט.

און צושניידענדיג א העלפט פון ברויט פאר די קינדער. זעצט זי זיך אויף דעם שטוהל און הויבט זיי אן צו דערצעה־לען ווי גוט עס וועט זיין ווען דער טאטע קומט.

די פינסטערניש אין שטוב ווערט ווייניגער דאס קליינע נאפט לעמפעל איז איינגע דרעהט עס זאל ניט פיעל פערברענען און אין שטוב איז קאלט, רחל פרעסט צו זיך די קינדער. זי וויל זיי מיט איהר קערפער אנווארימען

מאמע, רייסט זיך א יונג קול'בעל ארויס מאמע, אז דער טאטע וועט קומען וועסטו מיר געבען צוויי שטיקלאך ברויט?

— און קאכען קארטאפעל אויך? — פרעגט א צווייטע קינד. מען האט שוין לאנג ניט געקאכט.

איך וועל אייך געבן. קינדער ליעבע דער טאטע קומט שוין — ענטפערט זיא צערטליך און א שטראם פון טרעהרען הויבען אן לויפען פון איהרע אויגען, וואס פערמישט זיך מיט די גרויסע שוואדצע שאטענס פון איהר ארים שטיבעל, און די קינדער בלייבען שטיל — — —

וואס קריטיסער זאגען
ווענען שלום עליכם

בעל מחשבות זאגט:

שלום עליכם איז א זעלטענער אין דער יודישער ליטעראטור; ער איז דער איינ־ציגער טאלאנטפולער שריפטשטעלער אין דער דאזיגער ליטעראטור, וואס פער־שטעהט פריי, פרעהליך צו לאכען, אהן א שום הינטער געדאנק. פון מיסר אדער א ביטערען נעבען־געשמאק. ער איז א קינסטלער און נאר א קינסטלער. די קונסט, אויף וויפיעל זי ווייזט זיך ארויס אין זייגע ווערק, האט נישט קיין אנדער ציעל, ווי צו אמוזירען דעם לעזער, צו פערשאפען איהם פערגעניגען אין בעס־טען זינן פונ'ם ווארט.

אין שלום עליכם'ן, וועלכען מען רופט דער אידישער מארק טווין, איז געגעבען געווארען דער טאלאנט צו ווייזען אין זיי נע ווערק, אין אן אריגינעלער און צו־גלייך אמת'ער פארם, אט די פרעהליכ־קייט, צום לעזערס גייסטיגער בענוי־אונג און ערפרישונג.

שוין אין די נעמען פון זיי־נע העלדען איז ארייגעלעגט אזוי פיעל בעאבאכטונג און קאמישעס, אז זיי זענען אריין אין דער לויפעדער שפראך און עס איז גענוג אין א פרייוואט־ געשפרעך אדער אויף אן עפענטליכער פערזאמלונג צו דערמאהנען דעם נאמען פון זיינעם א העלד, אז אין א רגע זאלען אלעמעגס פנים'ער בעקומען א פרעהליכען און צו־פריעדענעס אויסדריק. ווען ראבינא־ וויטש האט געדארפט האבען סיוושעטען פאר זיינע פיעלע קאמישע ערצעהלונגען, האט ער ווייט נישט געדארפט זוכען. ער האט זיי געהאט ביי דער האנד; אין יע־דען ווינקעלע פונ'ם אידישען תחום האט דאס קינסטלערישע אויג פערלוירן פון פינף און צוואנציג יאהר געקאנט אנשרייבען ארום צוויי און צוואנציג בענדער, דער גרעסטער טהייל פון וועלכע ס'בעשטעהט פון קאמישע ערצעהלונגען און מאנאלא־גען.

ש. ניגער זאגט:

שלום עליכם האט צוגעגעבען צו דער אידישער ליטעראטור נישט נאר דעם מאסען־לעזער פון פאלק; — זיין השפעה דערגרייכט ביז דיא אזוי אנגערופענע הע־כערע שיכטען: אויך דארט לייענט מען איהם און מען האט פון איהם הנאה. עס זיינען פאראן ביי אונז שרייבערס, וואס מען האט פאר זיי אשטר מעהר אראפגעפאל, מעהר יראת־הכבוד, ווי פאר שלום עליכם'ן אבער עס זיינען נישטא ביי אונז קיין שרייבערס, וואס זייערע ווערק זאל מען לייענען מעהר ווי שלום עליכם'ס — פון וואנען נעהמט זיך עס? איינער וועט זאגען: עס נעהמט זיך פון זיין הומאר: הומאריסטען ווערען שטענדיג געלייענט מעהר ווי אלע אנדערע; אן אנדערער וועט מוסיף זיין: ער איז פאפולער ביים עולם, ווייל ער שרייבט פאפולער; מען דארף זיך קיין איין האר נישט אנשטרענ־גען כדי איהם צו פערשטעהן. און אט די ביידע ערקלעהרונגען, וואס זיינען איינס דאס אנדערע ממלא, זיינען געוויס ריכ־טיג.

אויב אין שלום עליכם'ן איז פארהאן עפעס א לייכטקייט, להיפוך צו מענדע־לי'ן, וואס ווענען זיינע כתבים האט ביא־ליק וואונדערליך־שעהן געזאגט, אז זיי האבען א וואג, — שפירט זיך די דאָ־זיגע לייכטקייט נאר, ווען מען נעהמט יע־דעס איינציגע ווערק בעזונדער; נעהמט מען זיי אבער אלע אין איינעם, דאן האָ־בען זיי אויך אין זיך א אונגעהויער קינסט־לערישעס און נאציאנאלעס געוויכט. א זעהר פעסטען און חשוב'ן בנין זעהט מען פאר זיך, ווען מען נעהמט ארום מיט איין קוק אלע זיינע ווערק, — א בנין, וואס האט נישט קיין פיעל גאָרענס און קיין הויכע טורעמס, דערפאר אבער א ברייט־טען פונדאמענט און אהן א שער קאמע־רען, נואו אין א שפיעלעווידיגער, ריטמי־שער אונארדנונג רוהיגן און עטהעמען, ווער שטארקער, און ווער שוואכער צעהנ־דלינע, הונדערטער לעבעדיגע נפשות — א זאמלונג פון „אידישע אנעקדאטען" איז שלום עליכם פאר א טהייל פון דער אידישער אינטעליגענץ; אבער פאר דעם אידישען פאלק איז ער דער אוצר פון אידישע העוויות, דאס מוזעאום פון אידי־שע פרנסות, די ענציקלאפעדיע פון אי־דישער פאלקסטימליכקייט, דער פנקס פון אידישע וואנגלענישען, דער פרייגד פון דעם אידישען קינד . . .

ווי וועט אייראפא אויסזעהען ווען די מלחמה וועט ווערען געשיכטע?

(א קאפיטעל מלחמה נביאות)

ניט ארייגעהענדיג אין אונטערזוכונגען פון די שאנסען וואס יעדער צו האט ארויסצוקומען זיעגער, ווענען די אלגע־מיינע ווירקונג וואס די מלחמה מוז מא־כען אויף דער גאנצער ציוויליזירטער וועלט, בעזאנדערס אויף אייראפא נאנץ אבגעזעהען דערפון ווער עס זאל ניט זיע־גען.

אלע פעלקער וועלען האבען געלערנט א גוואלטיגע לעקציאן — און דאס איז אפילו צו מייער אבער די לעקציאן איז ווערטה פיעל. קיינע פון די נאציאנען וואס זיינען פערוויקעלט אין דער איינציגער מלחמה וועלן זיך ניט רייסען אזוי גיך צו אנאנדער מלחמה און וועלען ניט אזוי שנעל צייהען דאס שווערד. עס איז נאריש צו בעהויפטען אז די מלחמה וועט זיין די לעצטע. זיכער איז אבער אז א לאנ־גע תקופה פון פריעדען וועט פאלגען ריעזע מלחמה.

ווי שטארק וועט זיין די שנאה צווי־שען די פעלקער וואס מיט'ן זיך איצ־טער?

אונזער נביאות איז, אז די מלחמה ניט קוקענדיג אויף איהרע שרעקליכע פערוויסטונגען און אויף איהר בלוטיג קייט און אכזריות וועט שנעל פערגעסען ווערען, און דער קומענדער דור וועט זעהר וועניג ריידען פון איהר. מיר בענרינדען דיעזע נביאות אויף'ן פאקט וואס דיא מלחמה האט אויסגעקוילעט די יונענד און האט שיטערער געמאכט די בעפעלקערונג פון אייראפא, אלע געדאנקען פון נאציאנ־אלער אויסשפרייטונג, פון לענדער כאפע נייש, פון קאלאניזאציאן וכדומה וואסקען, הויפטזעכליך ארויס פון דעם וואקסען פון בעפעלקערונג.

יאהרען נאך דער מלחמה וועט דיא בעפעלקערונג פון אייראפא וואקסען לאנג זאם ביז זי וועט קומען צו דער מדרגה וואס זי איז געווען ביז צו דער מלחמה. געדאנקען פון אויסשפרייטונג וועלען ווע־ניגער דרעהען די מחות פון די פעלקער און זיי וועלען מייסטענס קאנצענטרירען זייער ענערגיע אויף צוריק אויפצובויען וואס די מלחמה האט פערוויסטעט.

טראץ די ביטערע שנאה וואס הערשט איצטער צווישען די צעמפפענדע נאציאָ־נען וועט עס גאר ניט לאנג נעהמען ביז עס וועלען וויעדער הערגעשטעלט ווערען פריינדליכע בעציהונגען. דער אינטער־נאציאנאלער האנדעל וועט עס מאכען. דיעזע מלחמה האט בעוויזען ווי ווייט די לענדער זיינען אבהענגיג איינע פון די אנדערע. קיין איינציגע פון זיי קען ניט געניעסען איהר לעבען בהרחבה אהן גע־וויסע פראדוקטען פון אנדערע לענדער.

א בעדייטענדע ענדערונג וועט קומען אין די אנזיכטען פון אייראפא איבער די רעכטע פון קלענערע פעלקער. די אייפער־מונג פון דער ציוויליזירטער וועלט נעגען דייטשלאנד פאר איהר אריינגרעבען זיך אין בעלגיען האט דייטשלאנד נעקאסט פיעל אין אנזעהען און סימפאטיע.

(פארטזעצונג פון פיירדיק 4)

צוויזישע רעגיערונג וויל פריעדען. עס איז מילא, דער הונען־פהירער, וועלבער שטעהט ביים ברעג פון אבגרונד, אבער זיין פערד ציטערט און צווייפעלט, אויב עס זאל מאכען דעם שפרונג".

דאס זיינען געווען דשאראעס'ס לעצטע ווערטער, איידער ער איז געפאלען א קרבן פון א קוילן פון א משוגענעס מערדערה דער געניאלער סאציאליסטען־פיהרער אין פאלקס־טריבון האט נאך בלויז צייט גע־האט איבערצולייענען די טעלעגראמע, אין וועלכער מען האט איהם געמעלדעט אז די דייטשע סאציאליסטען האבען פער־וואר־פען אלע יענע פרינציפען וואס האט זיי גענעבען א מעגליכקייט צו זיין צוזא מען מיט פראנצויזישע סאציאליסטען ביי דער אינטערנאציאנאלער פערזאמלונג זיי האבען צוגענעבען זייערע שטימען צו די אנדערע פראקציעס פון דייטשלאנד וועלכע האבען געשטימט פאר'ן קריעג. פאר האאזע'ן איז שוין איצט צו שפעט צו האלטען רעדעס.

די פרא־דייטשע פראפאגאנדיסטען, וועלכע זוכען צו כאפען פיש אין מוטנע וואסער און ווייזען אן אויף דעם צאריז־מוס און אויף די אידען פערפאלגונגען אין רוסלאנד, האבען פון דעם שפאנ־ער ריבאס געקראגען אן אבשניט וואס זיי וועלען לאנג געדענקען.

„דער צאריזמוס — זאגט ער — איז בלויז אן אינערליכע געפאהר, נעגען וועל־כער עס קעמפפען די רוסען, אבער דער קייזעריזמוס איז א געפאהר פאר דער גאנ־צער וועלט, און ווערט אויטערשטיצט פון דעם דייטשען סאציאליזמוס, וואס איז בעטראכט געווארען אלס דער רעוואלוציא־נערסטער אין דער וועלט".

וואס די אידען פערפאלגונגען אין רוס־לאנד אנבעטרעפט ווערען; זיי בעקעמפפט פון די רוסישע סאציאליסטען וועלכע קעמפפען געגען דעם צאריזמוס.

מכח דער שטעלונג פון די בעלגישע סאציאליסטען אין דיעזער פראגע רופט אויס אין זייער נאמען עמיל ברונעל: „וואס? מיר וועלען זיך ווידער אמאל מו זען צוזאמענקומען מיט די דייטשע סא־ציאליסטען? די פראגע אליין רענט אונז אויף. אונזער פערשטאנד פראטעסטירט ניט ארייגעהענדיג אין אונטערזוכונגען פון די שאנסען וואס יעדער צד האט אויפ־הויפ־טעט צו קעמפפען פאר די רעכטע פון קליינע פעלקער. דער געדאנק אז יעדעס פאלק, קליין אדער גרויס, איז בערעכטיגט צו זיין היים, צו זיין שפראך, צו זיין קול־טור, האט איינגעדרונגען טיעפער אין דאס בעוואוסטזיין פון דער וועלט און קליינע פעלקער וועלען אין דער צוקונפט זיין געזיכערטער אין זייער נאציאנאלער עקזיסטענץ אלס זיי זיינען געווען פאר דער מלחמה.

אונזער נביאות, דאס מיט די צוויי מיל־יאן רוסישע פריינגערס וואס וועלען צור־ריקקעהרען נאך דייטשלאנד און מיט דיא רוסישע סאלדאטען וואס וועלען צוריקקעה רען פון די שלאכטפעלדער, און מיט דיא שווערע לעקציאנען וועגען כאבאר, פער־דאמה און אונפעהיגקייט וואס די רוסישע פאלק האט געלערענט וועט די דומא קרי־גען מעהר שטאנדהאפטיגקייט און מעהר מח אלס זי האט געהאט. ביז איצטער און עס וועלען קומען פרייערע צייטען פאר רוסלאנד יוען אפילו דאס וועט צוגעהן לאנגזאם און ניט אהן אינערע שטערונגען.

און מכח אידען טראגען מיר אין האר־זען די איבערצייגונג אז די אידען וועלען קריגען דאס רעכט פון פרייע איינוואנדרע רונג אין פאלעסטינא און דער ישוב וועט שנעל וואקסען.

מיר בענרינדען דיעזע מיינונג אויף דעם צושטאנד פון די זאכען ווי זיי זיינען ריצטער, ניט נעהמענדיג אין בעטראכט ווער עס זאל געווינען. ניט דייטשלאנד און ניט ענגלאנד וועלען האבען וועלכע איינ־ווענדערונג נעגען די אידישע איינוואנדע־רונג אין פאלעסטינא און אויפבויאונג פון לאנד, און נאך דער מלחמה וועט טערקיי האבען נעגוג צו טהאן פאר זיך, און וועט זעהען גערן די אויפבלייהונג פון איהרער א פראווינץ — אויב זי וועט האבען דיא רעה. אנגעזעהען איז אבער אז איהר רעה וועט ניט שטארק גילטען וועגן אפילו דייטשלאנד זאל זיעגען ווייל ווען דער שלום וועט זיין געשלאסען וועלען דיא פעלקער פון אייראפא זיין. נעהענטער איינס צום אנדערען אלס זיי זיינען געווען ביז דער מלחמה און דייטשלאנד וועט גערן קולטיווירען די פריינדשאפט פון ענגלאנד, פראנקרייך, אמאליען און אמעריקא, מיט וועמען זי מוז טהאן ביזד נעם אויף א גרעסערען מאסשטאב אלס מיט טערקיי.

און דער טערק וועט אויך זוכען דיא פריינדשאפט פון אייראפא, ווייל אהן דייטשלאנד אלס חבר האט ער וועניג כח אליין צו שטעהן. עס איז אויך א פראגע אויב דאס פריערליכע אייראפא וועט ער ליעבען דעם טערק צו זיין דער גאנצער באלעבאס אויף די פרעמדע קריסטען אין זיין לאנד, און אויב זי וועט ניט פארדערען די וויידער איינפיהרונג פון קאפיטולאצ־יעס אדער עפעס אנאנדער מעטאדע וואס איז עהנליך דערצו.

ל. ז.

ניו יארקער אידישע שריפטשטע־לער בעוויינען שלום עליכם'ס טויט

— ניו יארק —

די אידישע שריפטשטעלער פון ניו־יארק, האבען אויף א טרויער פערזאמלונג אנגענומען אלענדע רעזאלוציע:

"די טרויער פערזאמלונג פון אלע אי־דישע שרייבער פון ניו יארק, דריקט אויס גרויסען צער איבערן טויט פון אונזער שלום עליכם, וועלכער האט מיט זיין הארציגען שמייכעל געלינדערט דעם וועה פון גאנצען אידישען פאלק.

אין דער צייט ווען א טיעפער טרויער הערשט אין אלע אידישע הייזער וואו ער האט געבראכט אזוי פיעל גליק און פרייד מיט זיינע אונשטערבליכע ווערק, רופען מיר אלע שטעהן, דאס גאנצע אידישע פאלק צו ערפילען אונזער חוב צום אנדענ־קען פון גרויסען נפטר און צו זיין בע־ליעבטסטע מאמיליע.

"מיר, אידישע שרייבער, נעהמען אויף זיך די הייליגע ארבייט צוזאמען מיט אלע טהיילען פון פאלק, צו שאפען א שטענדיגען שלום עליכם פאנד אין איינ־קלאנג מיט'ן גייסט פון שלום עליכם'ס ריהרענדע צוואה."

אין נאמען פון אלע אידישע שרייבער.

רעזאלוציאנס קאמיטע:

שלום אש
אברהם רייזען
י. אפטאפשו
יצחק רייז
צביון,
יצחק אייזיק הורוויטש
חנן י. מיניקעס
ב. בארוכאוו,
שכנא עפשטיין
ישראל פריעדמאן

אויף דעם פרישען קבר פון שלום עליכם

פון משה צעשינסקי

ערשט נאר וואס האט דיא ערד צו־נעדעקט דעם טויטען סופרפער פון אונזער פערשטארבענעם קענינ פון הומאר און סאטירע, דעם בעליעבטען אונשטערב־ליכען ש. ראבינאוויטש.

ארום קבר, און ווייט, ווייט פון ווייטענס זענען נגשטאנען זיינע בעגליי־טער, זיינע פערעהרער, וועלכע זענען געקומען אבגעבען זייער לעצטען כבוד זייער פערשטארבענעם לעהרער און וועג־ווייזער און גרויסען פאלקס־דיכטער, שלום עליכם'ן

פונקט ווי ס'איז אונמעגליך דורכ־צוצשהלען די שטערען פון הימעל, אזוי אויך איז קיין מעגליכקייט אבצושאצען וויפיעל בעגלייטער עס זענען געווען אז, זיך בעטהיילינג ביי שלום עליכם'ס לויה. יונג און אלט, גרויס און קליין, אסימי־ליאטארען, נאציאנאליסטען, אינטעלי־גענטען, אידען פון א נאנץ יאהר, אלע זענען גענאנגען רייהען־ווייז מיט א טיעפען טרויער בעגלייטען צו רוהע דעם גרויסען אידען, שרייבער און פאטער פון דער אידישער ליטעראטור בכלל, און שריפטשטעלער וועלט בפרט.

שלום עליכם'ס לויה, וועלכע איז פארגעקומען מאנטאג פריה דעם 15־טען מאי, וועט לאנג, לאנג בלייבען אין זכרון ביי אלע ניו־יארקער אידען, איבער־הויפט ביי די, וועלכע האבען בייגע־וואוינט די היעזיגע און גרויסע פראצעסי־אן פון בעגלייטער ביי דעם פערשטארבע־נעם שלום עליכם'ס לויה.

דעם בעסטען איינדרוק מאכט הויינט אויף יעדען דורכגעהער די אידישע איסט־סייד פון ניו־יארקער קוארטאל. זי האט בעקומען נאר א צווייטען טאג פון א פראסטען טאג פון א געוועהנליכען יאהר. שוין מיט דעם אליין, וואס אין פיעל הייזער, וואו עס געפינען זיך די אי־דישע רעדאקציעס און גרויסע געזעל־שאפטליכע אינסטיטוציאנען, אדער וואו סע וואוינען בעוואוסטע פערזאנען, וועל־כע ס'איז נאהענט געווען דער פערשטאר־בענער, זענען די הייזער בעציערט אין שווארצען צוזאמען מיט'ן בילד פון שלום עליכם'ן. דער הויפט געשפרעך אויף אלע קארס און אלע טריינס פון עלעוויטער, סאבוויי און רעסטאראנען איז וועגען די גרויסע און איינדרוקספאלע לויה וועל־כע איז הויינט פארגעקומען.

די ניו־יארקער ענגלישע צייטונגען אהן אן אויסנאהם פראגרעסיווע און קאנ־סערוואטיווע, אלע ווידמען גאנצע קאר־לומס פון זייערע צייטונגען וועגען דעם פערשטארבענעם גרויסען אידישען הומא־ריסט.

די ניו־יארקער אידישע „קיבעצאר־נייעס", וואו עס קאכט און רוישט שטענ־דיג ווי אין א ביהן שטאק מיט זייער לאך און קיבעץ פון די גרויסע צאהל פערזא־מעלטע אידישע ליטעראטען, איז הויינט כמעט זוי אבגעשטארבען, זיי אלע זע־נען הויינט אין טרויער צוליעב דעם פער־לוסט פון זייער שלום עליכם.

מיט א טיעפער עהרפורכט לענען מיר א בלום אויף דיעזען ווידדיגען קבר.

ניו־יארק, מאי 15, 1916.

לאקאלע פאסירונגען

דזשייקאב גארפינקעל, וועלכער איז א קאלעקטאר, האט אנגעפיהרט זיינע נעשעפטען, ארויסשיקענדיג נאטיסעס, עהנליך צו די פונ'ם דייוויזשאן קאורט, און פאר הייעוגן פערבריעכען איז ער בע־שטראפט געווארען מיט 2 דאלאר, אדער 15 טעג.

נעכטען פארטאג איז אויסגעבראכען, א פייער אין א רעג־שאפ אויף 122 עליזאבעטה סטריט.

די אורזאכע פונ'ם פייער איז אונבע־וואוסט, אעבר דערווייל איז געווען שא דען ארום 1,500 דאלאר.

א גרופע מאקעדאנער, וועלכע האט בען געהאלטען זייער געלד, ביי זייערען א לאנדסמאן א באנקיר, מיט'ן נאמען פעראאר, האבען זיך געוועגדעט אין סיר טי האל, אז מען זאל זיי העלפען ארויס־קריגען זייער געלד פונ'ם לאנדסמאן, וועלכער וויל עס זיי ניט אומקעהרען.

א גרויסע צאהל טראנספער פאלקאמ־מען, האבען זיך אין די לעצטע צוויי טעג אומגעקעהרט פונ'ם שלאכטפעלד. די מעהרהייט פון זיי געפינען זיך נאך דער טיר, אין עס וועט מעהר ניט דעבא טירט ווערען.

ביי דער הייגטיגער זיצונג, האט א מיטגליעד מעקראנעלד געמאכט אן אנפרא־גע וועגען רוקען דעם זייגער פאראויס, אויף וועלכען דער פרעמיער האט געענט פערט אז יעדער פראווינץ קען עס טהון זעלבסט שטענדיג.

נוצט
מילנ'ס קוילען
די קוואליטעטס דאסון וועט אויך געלד שפארן
אפיס: 88 קינג איסט מיין 5597
פרייוואט ברענטש עקסטשינדזש

קענעדער ביקסען טויגען ניט

אטאוואַ מאי 16

די "אטאוואַ סיטיזען" איז הויינט ארויס מיט א ספעציעלען נייעס, אין וועל־כער עס ווערט דערצעהלט אז דער געווע זענער קאמאנדיר פון דער קענעדער ארמיי נענעראל אלדערסאן, האט אין א בריעף צום מיליין דעפארטמענט געטאדעלט די ראז ביקסען, וועלכע די קענעדער סאלדא־טען בעזיצען.

דאס וואס דער פארלאמענט האט נעכטען בעשטימט, אז 15 מיליאן דאלאר זאלען געלייהען ווערען דער קענעדיען נאר טהערן, אום צו העלפען איהר פון איהר פערדרעהטער לאגע, איז שוין א פערגע־דיגטע זאך, אין עס וועט מעהר ניט דעבא טירט ווערען.

ביי דער הייגטיגער זיצונג, האט א מיטגליעד מעקראנעלד געמאכט אן אנפרא־גע וועגען רוקען דעם זייגער פאראויס, אויף וועלכען דער פרעמיער האט געענט פערט אז יעדער פראווינץ קען עס טהון זעלבסט שטענדיג.

קאנגרעס פון יידישע ווערקער אין אמעריקע

(פארטזעצונג פון פיירדיק 4)

ווערען אין אמעריקע, אין אלע שטעטען, אין אלע שטעדטען, אין אלע דערפער, אין אלע פאבריקען, אין אלע ווערקשאפען, אין אלע אפיסען, אין אלע שולען, אין אלע קירכען, אין אלע בעטהעסדען, אין אלע בעטהעמדרשען, אין אלע בעטהעמדרשען, אין אלע בעטהעמדרש

(פארזעצונג פון פריהיר 1)

נאק, ב. סטאון, ס. לעווינטער, ל. דאטש טיין, ג. קופער ש. וואורצעל, און יוסף שיר לאווסקי.

די פערזאמעלטע האבען אויך בע שלאסען, צו רופען די צווייטע פערזאמלונג אויף שבת אוועד, וועלכע וועט אבגעהאל טען ווערען אין דער תלמוד תורה, און א גרעסערע צאהל פערזאמענען וועלען איינגע לאדען ווערען.

עס איז אויך פאר געבראכט געווארע צו פערהאנדלען מיט די פרויען וועלכע האבען אין זייער רשות דעם אידישען וואגען און פערלאנגען פון זיי אז דער וואגען זאל איבער געפיהרט ווערען אינ'ם חסד של אמת פלאץ און אויך פארערען פון די פרויען אז דאס געלד וואס געפינט זיך אין זייער רשות זאל אוועק געהען אויף די צוועקען וואס עס וועט בעשטימט ווערען ביי דעם פערזאמלונג, קאמיטעט.

רבי דר. פריין געעהרט.

רבי דר. פריין איז לעצטענס בעפארט געווארען מיט צוויי וויכטיגע איינלאדונגען.

איינע קומט פון פראפעסאר טשארלס קענט, פראפעסאר פון ביבלישע ליטעראטור אין דער יעל אוניווערזיטעט.

די איינלאדונג איז, אז רבי דר. פריין זאל ווערען א מיטגיעלד אין דער זעזלשאפט פאר ביבלישע ליטעראטור אין אמעריקאן אריענטאל סאסייטי, אזאך, צו וועלכער נים פיעלע זענען וזוכה.

די צווייטע איינלאדונג קומט פונ'ם סופרים קאנסיל פון די פריסיידענט העכסטע דיגרי), אז ער זאל שרייבען אין זייער זשורנאל, וועלכען זיי גיבען ארויס.

ביין אידישע סטודענטען גראדואירען.

ביין אידישע סטודענטען האבען הייר אהר גראדואירט פון טאראנטער אוניווערזיטעט, די מעהרסטע פון זיי זענען סטודענטען פון ארטס, וואס דאס צייטם, אז אידען יאגען זיך שוין נים נאך שעריצין, ווי דער פאל איז געווען אמאהל.

די גראדואירטע סטודענטען זענען:

דזשענעראל ארטס:

זערשיל אלט, א. מ. גוראפסקי, דז. מ. אדרען, דזש. ד. פוירלשטיין, מ. מ. אדרען.

מעדיצין:

א. אייזיקסאן.

דענטיסטרי:

מ. סיעגעל.

סייענס:

מ. גוראפסקי, סעם ראז.

מיט קייסמעזט צייבענט בלומען אין צייט פון פעההער.

לאנדאן מאי 16

ווען, מיטאג צייט, דער עולם איז פון עריכטס זאל זיך צענאגען עסען האט מען נאטירליך, אויך לארד קייסמענט אוועק געפיהרט עסען. צו דער איבערראשונג פון די יעניגע וואס זיינען געבליבען דארט האט מען געפונען א צייכנונג פון א רוי־זען בוש בערעקט מיט בליטהען וועלכע פער קייסמענט האט אויף זיין פאפיער געצייכענט ווען זיין פערהער איז אנגענאגען.

דאס בעווייזט וואס פאר א סארט מענש דאס איז, אז ווערענד זיין לעבען שטעהט אין געפאהר שפירט עס אפילו נים זיין קינסטלערישע נשמה, זי טראכט פון בלומען!

ער רייניגט א ביקס אין וועגט דערשאסען.

שעטהעם, אנטעראי. מאי 16

מ. עוואנס פון רידזשטאון, לינט איצט אין קריטישער לאגע אלס א רע וולטאט פון דעם וואס, ווען ער האט הייגט אין דער פריה נערייניגט זיין ביקס האט ער פלוצלינג עקספלאדירט. רייניגענדיג די ביקס האט עוואנס זיך פערקוקט אין גע ווערהרליף און דערווייל האט די קויל איהם געטראפען אין שטערען.

קומט פערעוויגען דעם נאמען פון דעם אנשטעדבליכען גאון דער גרינ־דער פון "מזרחי"

מאנטאג לג" בעומר (21-טען מאי) וועט די תלמוד תורה פון די וועסט־עגד אין 200 וויקלער עוועג. וועלכע טראגט אויף זיך דעם נאמען פון דעם גרויסען בעריהמ־טען גאון ארן יצחק יעקב רייגעס זאל מא כען דעם פארמאלען חנוך פון דיזען ער ציהונגס אנשטאלט אום 12 אוהר.

יעדער איד וואס איהם אינטערעסירט די קינדער ערציהונג ברוח התורה איז נעבעטען צו קומען און פערגרעסערען די פערזאמלונג ברוב עם און שענקען זיין איבערגעבענהייט צו דיזען חנוך הבנים אינסטיטוטשאן.

די רבנים און גוטע דערנער אויך גרוי סע מוזיקאלישע טאלאנטען וועלען קומען צו פערשאפען נייסטע צו פרייד־ענהייט צו די אנוועזענדע אויך וועט נים פעהלען קיין שפייז, אויף וואס אברכה צו מאכען און נעניסען פון געשמאקע פארבייסעס רעפ־רעגשמענטס.

רבי גארדאן וועט האלטען זיין דרשה און וועט אפשאצען די גרויסע ווערטה פון דיזען גרויסען גאון און פון ציוניסטישען ארבייטער צווייישען דעם פאלק.

6547—5—21

וואטשעס, דיימאנדס, דזשעלערי,
קענט איהר קיפען פיר קעש אדער
וועכענטליכע אפצאהלונגען ביי דעם
גוט בעוואוסטען דזשעלערי דיילער
ג. קעש 162 עגנעס סטריט
בילינגער הויז אין עני סטאר אדער האלסייל פלאץ.
פאר ריכטיגע גאלד אדער טיים קיפינג אין גאראנטירט.
איך פיקס וואטשעס און דזשעלערי, איך קלין דזשעלערי מיין פאר אלעמען.
עקסטרא פרייזען פאר פסח אויף קענדעל סטיקס.
THE G. KASH JEWELLERY CO.
162 AGNES ST. TORONTO

פעדלערס און סטאר קיפערס
די בעסטע סנולה אנצוהאלטען קאסטומערס און צו מאכען געלד איז צו קויפען דריי־בודס, ריינקאוטס, פענסי בודס, דזשעלערי און נאוועלטיס ביי קאפלאן און קא.
האלסייל און דזשאבבער 229 קווין סטריט וועסט טאראנטא, דער בעוואוס־נער האלסייל פלאץ וואו פיעל פעדלער זיינען בערייכט געווארען. דזשאב־לאטס זיינען שטענדיג דא. ארדערס פינקטליך אטענדעט.
קאפלאן און קא. דזשאבבער 229 קווין סטריט וועסט, טאראנטא אנט.
טעלעפאן אדעלייד 3772.

ה. יאנאווער, מעלעפאן מיין 6886
א. ראזענפעלד מעלעפאן קאלעדזש 5089
זיינען די
טאראנטא קאהל קאמפאני
—91 עגנעס סטריט — — פאן אפיס עדעלייד 2029—
פערקויפען נור
ELIAS ROGERS CO'S. ANTHRACITE
יעדער לאט קוילען אדער האלץ, ווערט דעליווערט מיט ראדזשערס מיקעמס.—פיר קוואליטעט און ווייג גאראנטירט.

זעלטענע געלעגענהייט
א 15 דזשועל ניי־קעל מואוומענט גאלד וואטש
14 קערעט
—כליז פאר א קורצער צייט—
ספעציעל רעדוצירט כמעט האלסייל פרייז $36.00
KLING BROTHERS
125 Queen W.—Phone M. 2354

וויכטיג פיר שניידער און פעדלער
לוגינסקים
פערלער סופליי אין וואלען נודס מערטשענט האט שוין אריינגעקראגען זייער ספרינג סופליי פאר סוטס און אווערקאוטס פון די בעסטע וואארע אין שעהנסטע פעטערענס, און ערוואַרטען זיי ערע צאהל רייכע קאסטומערס באזוך.
J. LUBINSKY, Wholesale Woollens 248 Simcoe Street, Toronto
TELEPHONE MAIN 6646

חתן כלה
זאלען דאס נעהמען אין אכט!
מעררידזש לייסענס
קאן מען קריגען אין אפיס פון
„אידישען זשורנאל"
נאטים!
דיא יעניגע וואס וועלען דא נעהמען זייערע מעררידזש לייסענס וועלען קריגען בעדרוקט א שעהנעס בעריכט פון זייער חתונה פריי
בענוצט זיך מיט דיזען געלעגענהייט!
אדרעס פון דעם זשורנאל
251-253 קווין סטריט וועסט

NIAGARA-ST. CATHARINES LINE
נייאגרא און סענט קעטהערינע ליין
שיף סיזרוזיס
יעצט אין זוירקונג
ס. ס. דעלואיז סיטי
פיר פאסאזשירען און פראכט
פערלאזט טאראנטא 5 אוהר נאכמיטאג
פערלאזט פאָרט דעלואיזיז 8.30 אוהר מאָר.
(יעדען טאָג אויסער זונטאג)
אין פערבינדונג אין פארט דעלואיזיז מיט שנעלע עלעקטריק קאר סערוויס, פון און צו סענט קעט־ערין, נייאגרא אין־לי ליוס. נייאגרא פאלס וועלאנד און פארט קלבארן.
פראכט סיזרוויס, טעלעפאן מיין 730
מיקעטס אפיס
52 קינג איסט טעלעפאן מיין 5179
ראש אפיס
מערב זייט יאנג סטריט טעל. מיין 2553

בעקאנטמאכונג!
מאקס ספערלינג
ווינשט בעקאנט צו מאכען דעם אי־דישען פובליקום און איבערהויפט די נאכבארשאפט דאס איך האב ער־עפענט
— א כשר'ה —
בומשער שאפ
— אין —
687 ריטשמאנד סט. וו.
קאר. טעקאמטעה סט.
וואו איך וועל פערקויפען כשר פלייש פריש און גוט יעדען טאג צו מעסיג פרייזען.
אללע פליישען ווי רינדערנע, שעפ־סענע און קעלבערנע.
ווי אויך פרישע פיש און לעבעדיגע און געשאכטענע טשיקענס צו מעסיגע פרייזען דער בוטשער שאפ וועט זיין ערעפענט
דיענסטאג דעם 16 מאי

GLOBE THEATRE
מאנטאג, דיענסטאג און מיטוואך
רעפורן אנגאשמאן!
קלארא קימבאל יאנג, אין
קאמילל
די אונשטערבליכע דראמא פון א פרוים ליעבע דער הויטער נומער פון
די אנגליקע פון סומטער סופעער.
העלען האלמס אין "דער צעבראכענער רעפל"

מאנטאג, דיענסטאג און מיטוואך
טשארלי משאפלין
די "פלאארוואארקער"
מוזיק פון לואידזו ראמענעללי און זיין סטרענגד ארקעסטער
מעזאנינ מיטס רעזערווירט ביי טעלעפאן מיין 8345

HIPPODROMME
City Hall Square
אונאנטערבראכענע פארשטעלונג
דוויט פעפל שטעלט פאר
"סאוטהער פארטש פארטי"
6 טאלאנטירטע מוזיקאלישע מיידלאך
בריטט וואוד
אין "ווען רובען קומט אין שטאדט אריין"
דזשעסי סטאנדיש שטעלט פאר
דעם שטאלץ פון רעניטענס
ספעשעל פיטשור פילם
איינע פון דיא רויטע פעדער בערהמטע פיעסען
א גליקס יונגערמאן.
בראדוויים סטארס די דע האווענס
פינף רייעל פון קענערינער פינקלענדער דראמא.
די לאכלעכ הינד
אמת,ע טרידיטשע אמטיאטרען
בענסי און בערר, מוזיקאליש ענגערס.
עלוואראא שוועסטער, זינגענדע קאמיקער

LOEW'S YONG ST. THEATRE
אונאנטערבראכענע פארשטעל.
12 מיטאג ביז 11 נאכמיטאג
אוועראהאלס און די יאנגס בריליאנטענע פרעהליכקייט און מעקאדיע. לואי סטאון ערענעט זו. טארטס ספיטס קוייסטאר־אוטהור רינג סעם באראטאן משארלי משאפלין אין זיין לעצטען גרויסען ערפאלג דער פלאוואקער

GLOBE THEATRE
מאנטאג, דיענסטאג און מיטוואך
רעפורן אנגאשמאן!
קלארא קימבאל יאנג, אין
קאמילל
די אונשטערבליכע דראמא פון א פרוים ליעבע דער הויטער נומער פון
די אנגליקע פון סומטער סופעער.
העלען האלמס אין "דער צעבראכענער רעפל"

מ. טישלער
פלאמבינג הייטינג און גאז לייטינג
פינקטליך געמאכט.
131 פאלמעסטאן עוו.
טעלעפאן קאלעד'ש 1276.
איך נעהם אהן ריפערינג, פלאמבינג
אויף דעם מאנאט אדער יאהר.

פלאמבינג
געמאכט
צו בייליגע פרייזען גוטע און טנע־לע בעהאנדלונג
ס. ליאיווסקי
10 דיארסע סטריט
פאן קא ל 7747.

כשר וואורשט פעקטארי
איהר בעקומט ביי אונז אימער די נעשמאקסטע. פרישסטע און בעסטע מאסטדזשעס. וואורשט. סאל־לאמא. פאסטראמא. צונגען און אלע סמוק פליישען און פיש.
פערלאנגט איבעראל
טערדימאנ'ס כשר סאסטדזש
מיט'ן רויטען לייבעל.
266 פארלאמענט סטריט
טעלעפאן מיין 909
ארדערס דעליווערט איבעראל.

אויב איהר ווילט שפארען געלד אין דער יעצטיגער מלחמה צייט?
שיקט אייערע אלטע קליידער
— צו —
ל. וויהייט אז סאנס
270 קווין סטריט וועסט
די בעסטע אידישע
קליידערס, פארבערס, פרעסערס און ריפיירערס און מיר וועלען מאכען אייערע קליידער ווי נייע.
טעלעפאנירט עדעלייד 2015
מיר רענטען פולל דרעסס סוטס, פרינץ אלבערטס און סילק העטס פיר חתונות און בעללער.

NEW YORK WINDOW CLEANING COMPANY, - 10 TERAULEY ST

אברהם קאהען
בארריסטער
נאטארי פאבליק
קאמישיאנער פיר נעהמען אפידייוויטס
Office, Sun Life Building
60 VICTORIA STREET
Main 3654
Residence, 7 Salem Ave. JUNCTION 1846

אויב איהר ווילט צאהלען די קלענ־סטע פרייזען פאר אייער סטאר פיק־טשורס טעלעפאנירט עדלייד 2970
די אנטעריא מיים און סטאר פיקשור קא.
369 קווין סטריט וועסט

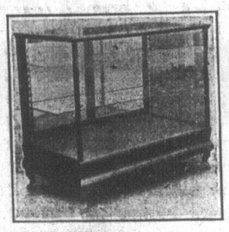

פאר אירגענד וואס פאר א סארט נואוד וואוירק, און אלטערייזאנס. מיר האלטען אין סטאק שאוקייסעס, וואל קייסעס, שפיגלען און דיס פליי פיקטשורס.
פערגעסט ניט דעם שאוקיים מאן אין 369 קווין וועסט

Toronto Wet Wash Laundry Company, Limited
פערלירט ניט אייער געלד און געזונד. ניט אונז אייער לאנדרי, פיר וואשען פאמיליע וועש.
רעמס 30 פונט — 75 סענט. ראה פרוקען, 50 פונט, 1 דאלאר. יערער יואשינג ווערט געוואשען בעזונדער.
291 ARTHUR STREET
Phone Parkdale 5280-5281

ב. גארדבערג פאטאגראפער
די עמפרעס סטודיא
האט געמופט פון 20 סענט פעט־ריק סט. נאך
329-329 באטהווירסט סטריט
די בעסטע בילדער געמאכט און צו פריעדענע בעהאנדלונג גאראנ־טירט.

מ. העלער
176½ קווין סט. וועסט טאראנטא
נייעס פאר אידען!
איין אידישע סטאר פאר אידען
מיר מאכען אלערליי דזשעלערי גלייך אויף'ן פלאץ. חתונה רינגען געמאכט ווייל איהר ווארט. מיר פיקסען אלערליי זשע־לערי כאר דעם בילינגסטען פרייז.
14 קערעט חתונה רינגען 80 סענט א פעניוויים. 18 קערעט חתונה רינגען $1.00 א פעניוויים.
וואטשעס געקלינט נוט און גאראנטירט, 40 סענט. מיין ספרינגס 40 סענט, הייר־ספרינגס 40 סענט, דזשולס 40 סענט, סטעפס 50 ס מיט מאכען אייערע אלטע דזשעלערי ווי ניי פיר א קליינעס פרייז. אלערליי ברילען ריכטיג געפאסט צו אייערע אויגען 98 סענט מיר גיבען אויך ראיעלע סחורה פאר דעם בילינגסטען פרייז.

ב. שערמאן
פלאמבער און בלעכער
527 קווין סט. וועסט
טעל. עדלייד 2055
אונזער ספעציאליטעט
רופינג אונאיפדראפ
עסטימייט פריי.

פאטראניזיט די איינציגע אידישע
יינדא קלינינג מאמפאני
מיר אטענדען צו אלערהאנד הויז, פעקטארי, אפי־סעס און סטאר קליינינג. בעסטע ארבייט צו די ביליגסטע פרייזען. מיר מאכען קאנ־טראקטען מא־נאטליך אונד יעהרליך. 10 טע־ראלי סטריט. טע לעפאן אדעלייד 3087.
ביינאכט און זונ־טאג טעלעפא־נירט קאלעדזש 4319
NEW YORK WINDOW CLEANING COMPANY, - 10 TERAULEY ST

אידען פון קענערע פעראייניגט אייך!

עס איז אין די אינטערעסען פון יע־דען אייניציגען אידען פון קענערע צו ווי־סען יעדען טאג וואס עס פאסירט אין קע נערע אויף דער אידישער גאס.

יעדער איד אין קענערע מוז האבען א בעגריפף וועגען דער גאנצער אידישער בעפעלקערונג אין קענערע.

מיר מוזען וויסען, ווי גרויס איז די אידישע בעפעלקערונג, נוט נאר אין די גרויסע שטערט פון קענערע, נאר אויך אין יעדער שטערטעל און דארף.

מיר מוזען אויך וויסען וואס איהר טהוט, אייערע בעשעפטיגונגען און אייער ארט לעבען אין יעדער הינזיכט אין יע־דער פערוואלטונג וויכטיגקייט אין קענערע.

עס איז אין די אינטערעסען פון יעדען אידען אין קענערע. מעג ער זיין רייך אדער ארים, אן ארבייטער, א סוחר אדער פאבריקאנט.

ווען א זאך געשעהט אויף דער אידי־שער גאס וואס שפינעלט אב אונזער לע־בען אין וועלכען עס איז זין, גוט אדער שלעכט, מוזען מיר עס וויסען

עס איז דארום אין אייערע אינטערע־סען וואו און ווער איהר זאלט נים זיין צו לעזען, אדער, ווייניגסטענס, צו „כא־פען א קוק" יעדען טאג אין „טאראנטער אידישען זשורנאל".

דאס איז אבער נים גענוג!

כדי איהר זאלט ווירקליך וויסען וואס עס קומט פאר אין אונזער נייעס ישוב מוז יעדער פון אייך, פון צייט צו צייט אונז שרייבען נייעס פון אייער אידישען לעבען פון אייער שטערטעל, אדער דארף, אפילו פון אייער פארס.

און, דאס וויכטיגסטע: יעדער פון אייך דארף, צוליעב אייגענע אינטע־רעסען, אונז געבען איין סובסקרייבער א מאנאט!

איינעם בלויז!

ווען יעדער פון אייך וועט עס טהון, וועט איהר האבען געטהון אייער חוב צו זיך און צום אידישען ישוב בכלל

ווען מיר וועלען האבען סובסקריי־בערס אין יעדער שטאדט און שטערטעל, וועלען מיר האבען נייעס פון איבעראל און אין אונזער צייטונג וועט אויף אזא אופן זיך אבשפיגלען אונזער אידיש לעבען אין קענערע.

דער „אידישער זשורנאל" ערזוכט אלזא, הערצליכסט, יעדען אידען אין קענערע צו שאפען אי'ן סובסקרייבער קר־מענדען מאנאט.

מיט אכטונג
די מענעדזשמענט פון טאראנ־טער „אידישען זשורנאל".

בוש, גרענער, בעסטער פייער אדזשאסטער און אינספעקטאר אף פאליסעס אין שטארט, רופט מיה באלד נאה דעם פייער, בעסטע רעפרענסעס, טעלעפאן קאל. 32 6463 בעלוינג שווענגט